

№ 68 (21081)

2016-рэ илъэс

МЭФЭКУ МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 21-рэ

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьугьотэштых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

<u>Мэлылъфэгъум и 21-р</u> **чІыпІэ** <u> «ІхмыныажеІшы до Істіы</u> къулыкъухэм яІофышІэхэм

Адыгэ Республикэм чіыпіэ зыгъэіорышіэжьынымкіэ икъулыкъухэм яІофышІэхэу, яветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшІыхэрэр!

Тичіыпіэгъу лъапіэхэр!

ЧыпІэ зыгьэ юрыш Іэжьынымк Іэ къулыкъухэм яюфышюхэм я Мафэ фэші тыгу къыдде І эу тышъуфэгуш Іо!

Тихэгъэгу чІыпІэ зыгъэІорышІэжьынымкІэ икъулыкъухэм алъапсэ чыжьэу къыщежьэ. Чып і зыгьэ іорыш і эжьыным ехьылІэгъэ урысые хэбзэгъэуцугъэм икъыхэхын императрицэу Екатерина II-м ыцІэрэ 1785-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 21-м ащ къыдигъэк Іыгъэ унашъомрэ япхыгъ. А унашьом диштэу къалэхэм ягьэ юрышІэн фэгъэзэгъэщт къулыкъукІэхэу Урысыем икъэралыгъо гъэпсык і э игъэпытэн ыужкІэ зиІахьышІу хэзышІыхьагъэхэр зэхашэгъагъэх.

ЧІыпІэ зыгъэ Іорыш Іэжьыным к Іэ къулыкъухэр цІыфхэм ашъхьэ Іофхэр зэрэзэрафэжьырэ амалэу, граждан обществэм изы Іахьышхоу щытых. Урысые Федерацием и Конституцие диштэу чІыпІэ мэхьанэ зи і офыгьохэр ціыфхэм ежь-ежьырэу зэшІуахынхэмкІэ, муниципальнэ мылькум игъэфедэнкІэ пшъэрылъхэр ащ егъэцакІэх.

ЧІыпІэ зыгъэ Іорыш Іэжьыным к Іэ къулыкъухэм хэхъоныгъэ ягъэшІыгъэныр тиджырэ льэхъанк Іэ муниципалитетхэм яобщественнэ щы Іэныгъэ ц Іыфхэр нахыыбэу къыхэлэжьэнхэм фытегьэпсыхьэгьэ къэралыгьо политикэм изы лъэныкъо шъхьа јау щыт.

Щы Іэныгъэм къызэригъэлъэгъуагъэмк Іэ, чІыпІэ зыгъэІорышІэжьынымкІэ къулыкъухэм гъэхъагъэ анахьэу языгъэшІырэр я Іофыш Іэхэм Іэпэ Іэсэныгъэшхо зэрахэльыр, муниципальнэ къулыкъушІэхэр зэрэзэкъотхэр ары.

Администрациехэм аlутхэм яlоф хэшlыкІышхо зэрэфыряІэм, ямурад къадэхъуным зэрэфэбанэхэрэм, якъулыкъу пшъэрылъхэр дэгъоу зэрагъэцакіэхэрэм яшіуа гъэкlэ республикэм имуниципалитетхэм зэхъок Іыныгъэш Іухэр зэрафэхъущтхэм, Адыгейми, Урысыеми лъэныкъо пстэумкІи хэхъоныгьэ ашІыным ахэр зэрэфэюрышІэщтхэм тицыхьэ тель.

ЧІыпіэ зыгъэюрышіэжьынымкіэ къулыкъухэм яюфышюхэу пъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр, псауныгьэ пытэ шъуиюнэу, шъуи-ІофшІэн гъэхъэгъакІэхэр щышъушІынэу тышъуфэлъаю!

ШІуагъэ къытэу шъуи Іофш Іэн тапэк Іи зэхашъущ, республикэр нахь фэшІыгъэ хъуным, цІыфхэм ящыІэкІэ-псэукІэ зыкъегъэ Іэтыгъэным шъуишъыпкъэу шъуа-

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

○ ПАРЛАМЕНТЫМ ия LVIII-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ



Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм тыгъуасэ зэхэсыгъоу и Гагъэм хэлэжьагъэх АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьа Гэу ЛІы Гужъу Адам, Адыгеим и Апшъэрэ хьыкум и Тхьаматэу Трэхьо Асльан, республикэм и Конституционнэ хьыкум и Тхьаматэу ЛІыхьэтыкьо Аскэр, федеральнэ ыкІи республикэ къулыкъухэм япащэхэр, нэмыкІхэри. Зэхэсыгьор зэращагь Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Іэщэ Мухьамэдрэ.

ИгъэкІотыгъэ гъэцэкІэжьынхэр, социальнэ Іофыгъохэр...

Депутатхэр зытегущыІэнхэу аухэсыгъэхэм Іофыгъо 89-рэ ахэтыгъ. Апэрэу щытыгъэр отставкэм щыІэ федеральнэ судьяу М. Т. Щыкъыр Мыекъуапэ ихьыкум участкэу N 1-м изэгъэшlужь судья ипшъэрылъхэр ыгъэцэкІэнхэм фэгъэзэгъэным иІофыгъу ары. А кандидатурэм зэкІэми дырагъэштагъ.

Ащ нэужым «Правительственнэ сыхьатым» къыдыхэлъытагъэу фэтэрыбэу зэхэт унэхэм игъэкІотыгъэ гъэцэкІэжьынхэр яшІылІэгъэнхэм пае цІыфхэм къаугьоирэ ахъщэр шІуагъэ къытэу гъэфедэгъэнымкІэ зэшІуахырэм къэзэрэугьоигьэхэр тегущыІагъэх. АР-м псэолъэшІынымкІэ, транспортымкІэ, псэупіэ-коммунальнэ ыкіи гъогу хъызмэтхэмкІэ иминистрэ игуадзэу Хьаткъо Рэмэзан къызэриІуагъэмкІэ, AP-м иминистрэхэм я Каби нет унашъоу ышІыгъэм диштэу, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцэкІэжьын куухэр яшІылІэгъэнымкІэ 2016-рэ илъэсым телъытагъэу цІыфхэм къаугъоин фэе ахъщэ анахь макІэр агъэнэфагъ. Лифт зыхэт унэхэм ачІэсхэм зы квадратнэ метрэм лъатыщтыр соми 6,27-рэ, лифт зыхэмытхэм — соми 4,93-рэ. Адыгеим ит фэтэрыбэу зэхэт унэхэм япроцент 15-р ары ныІэп лифт зыхэтхэр, ащ къыхэкlыкlэ, игъэкІотыгъэ гъэцэкІэжьынхэм (зы квадратнэ метрэм телъытагъэу) гурытымкІэ соми 5,13-рэ апэlухьащт, УрысыемкІэ ар соми 6 мэхъу. 2015-рэ илъэсыр пштэмэ,



республикэм щыпсэухэрэм япроцент 53,7-мэ мы фэlофашІэм пэІухьащт ахъщэр къатыгъ. Шъолъыр операторым исчет 2014-рэ илъэсым сомэ миллиони 8,3-рэ рагъэхьэгъагъэмэ, блэкІыгъэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллион 51,7-м шіокіыгъ. Къалэу Мыекъуапэ, поселкэхэу Яблоновскэмрэ Инэмрэ къатыбэу зэтет унэу адэтхэм гъэцэкІэжьынхэр 2016-рэ илъэсым псэупІэ

ащыкІуагъэх. 2015-рэ илъэсым ащ сомэ миллион 56,7рэ пэlуагъэхьагъ. Сомэ миллион 49,7-р — цІыфхэм къаугъоигъ, чІыпІэ бюджетхэм сомэ миллиони 6 фэдиз къахахыгъ. Программэм Іоф зишІэрэм къыщыублагъэу унэ 34-мэ игъэкІотыгъэ гъэцэкІэжьынхэр ащыкІуагъэх, ахэм нэбгырэ мини 3 фэдиз ащэпсэу.

59-рэ агъэцэкІэжьынэу агъэнафэ, ащ сомэ миллион 78,1рэ пэІуагъэхьащт.

Мы Іофыгъом цІыфхэр лъэшэу зэригъэгумэкІыхэрэр депутатхэм къыдалъытэзэ, къэгущы агъэм упч эхэр фагъэзагъэх. Ахъщэр гъэфедагьэ зэрэхъурэм, региональнэ операторым ипшъэрыпъхэр зэригъэцакІэхэрэм уалъыплъэн зэрэфаер къаlуагъ.

(ИкІэух я 2-рэ н. ит).

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Н. В. Быстровам фэкlo

Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ Наталья Василий ыпхъур!

Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм аціэкіэ ыкіи сэ сшъхьэкіэ къинышхо къызэрэпфыкъокІыгъэм — уишъхьэгъусэу Дэхъу Михаил ТІутІэ ыкъом идунай зэрихъожьыгъэм фэшІ сыпфэтхьаусыхэ.

Михаил ТІутІэ ыкъор сыдигъуи Іофым фэшъыпкъагъ. ІэпэІэсэныгъэшхо хэлъыгъ. щыІэныгъэм илъэныкъо пстэуми чанэу ахэлажьэщтыгь, хэгъэгури, хэкури шІу ылъэгъущтыгъэх. Уишъхьэгъусэ идунай зэрихъожьыгъэр тихэгъэгу икосмонавтикэкІи, ар зышІэщтыгъэхэмкІи чІэнэгъэшхо хъугъэ.

Къинэу къыпфыкъокІыгъэр мы мафэхэм къыбдэтэгощы. Михаил ТІутІэ ыкъор сыдигъуи шІукІэ тыгу илъыщт.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

Игъэк отыгъэ гъэцэк ожынхэр, социальнэ офыгъохэр...

(ИкІэух).

Депутатхэм рахъухьэгъэ законопроект пстэуми атегущы агъэх, хэбзэгъэуцугъэ 14 аштагъ. Ахэр зыныбжь имыкъугъэхэм мазэ къэс афат упщырэ пособием, цыфхэм ясоциальнэ фэюфаш эхэм ягъэзекюн, АР-м и Парламент идепутатхэм яхэдзынхэм, Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутат статус, чыгу зэфыщытык эхом, нэмык хэм афэгъэхыгъэ законхэм зэхъок ыныгъэхэр афэшыгъэнхэм яхьыл агъэх.

АР-м и Ліышъхьэ зэхэсыгьом къызыщэгущы!эм анахьэу ына!э зытыридзагьэр ильэсэу тызхэтым и!оныгьо и 18-м тикъэралыгьо щык!ощт хэдзынхэм язэхэщэн ары. Мы мафэм УФ-м и Къэралыгьо Думэ, АР-м и Парламент ядепутатхэр хадзыщтых.

дзын кампаниер рэхьатэу, хэбзэгъэуцугъэм диштэу Адыгеим щызэхэтщэн фае. Хэдзынхэм ахэлажьэхэрэм яфитыныгъэхэр укъуагъэ мыхъунхэм, зэмызэгъыныгъэ азыфагу къимытэджэным мэхьанэшхо иІ. АщкІэ пшъэдэк Іыжь зыхьырэр хэбзэ къулыкъухэр ары. Хэдзынхэр зэрэзэхэпщэн плъэкІыщтымкІэ нэмык Ішьольырхэм щысэ ядгьэльэгьун фае. Ащ пае зэкІэри тІэкІэлъ, анахь шъхьаІэр — мамырныгьэрэ зэгуры юныгьэрэ республикэм иль, — къы-Іуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Джащ фэдэу мы мазэм и 26 — 27-м Федерацием и Совет Адыгеим и Мафэ щызэхащэщт. АР-м и Лышъхьэу Тхьакущынэ Аслъанрэ Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ къыщыгущынанхэу агъэнафэ. Непэ рестабор и бэч къв ми Тхьа гуш/уагъ.

— Хабзэ зэрэхъугъэу, хэигъэхъагъэхэр депутатхэм къафаготэным, Адыгеир зэрифэфаготэным, Адыгеир зэрифэфаготэным, Адыгеир зэрифэфаготэным, Адыгеир зэрифэшъуашэу къагъэлъэгъоным, тисубъект Урысыем шlукlэ щашlэным анахьэу анаlэ зэрэтырагъэтыщтыр Лышъхьэм къыжигъэщыгъ.

> АР-м и Ліышъхьэ иунашъокіэ республикэм итын анахь пъапізу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиюрэр афагъэшъошагъ депутатхэу Бастэ Хьисэ, Бэгъушъэ Адамэ, Пэнэшъу Къэплъан. Щытхъуцізу «Адыгеим изаслуженнэ экономист» зыфиюрэр Мырзэ Джанбэч къылэжьыгъ. Ахэм зэкізми Тхьакіущынэ Аслъан афэгушіуагъ, зэрафэразэр ариіуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.



Зэрэдунаеу щыціэрыю республикэ колледжым исту дентхэм живописымкіэ ыкін із пацыса мукусствамкіа яіація



Мы мафэхэм АР-м и Льэпкъ тхылъеджапІэ тхылъ къэгъэлъэгъонэу «АмышІэрэ цІыфышху» («Великий незнакомец») зыфиІорэр къыщызэІуахыгъ. А экспозициер зэлъашІэрэ инджылыз усакІоу ыкІи анахь драматургышхоу У. Шекспир фэгъэхьыгъ.

зыщымыІэжьыр илъэс 400 мэхъу. Ау мыщ фэдэ Іофтхьабзэр зэхэщэгъэныр анахьэу зэпхыгъэу хъугъэр Шекспир ыцІэ шъэфыбэкІэ зэрэзэлъыпкІагьэр ары. Непэрэ мафэхэм къанэсыжьэу усэкІошхом, драиатургым ыцІэ епхыгъэ упчІабэу къэуцурэм — «щыІагъа ащ фэдэ цІыф е мы цІэр зыфишІыжьыгъэу ыгъэфедэщтыгъа?» зыфэпІощтхэм ушэтакІохэр агьэгупсэфыхэрэп. Ау узэхъырэхъышэнэу щымытыр произведение дэгъубэ къызэригъэнагъэр, ахэр зэрэдунаеу театрэхэм ярепертуархэм лъапсэу зэряІэр ары.

У. Шекспир ыціэ зэхэзымыхыгъэрэ е ащ итворчествэ зыгорэущтэу фэмынэіуасэрэ щыіэпщтын. Ащ елъытыгъэу ищыіакіэ ыкіи итворчествэ уакъыщыуцуныр имыщыкіагъэу тэлъытэ.

Творческэ Іофтхьабзэм АКъУ-м истудентхэр ыкlи искусствэхэмкlэ Адыгэ республикэ колледжым щеджэхэрэр, кlэлэегъаджэхэр, тхылъеджэ-

2016-рэ илъэсым цІыфышхор хэр, тхакІоу Пэнэшъу Хьазрэт іщымыІэжьыр илъэс 400 мэ- хэлэжьагъэх.

Тхылъ къэгъэлъэгъонэу «Великий незнакомец» зыфиlорэр зыгъэхьазырыгъэр ыкlи ар зэрэзэхэтыр къэзыlотагъэр Лъэпкъ тхылъеджапіэм іэкіыб къэралыгъо литературэмкіэ иотдел ипащэу Юлия Харичкинар ары. Іахьи 6-у зэхэт экспозициер гъэхьазырыгъэнымкіэ тхылъеджапіэм ифонд шъхьаіэ ыкlи отделхэм ачіэлъ материалхэр зэрагъэфедагъэр къы-

Тхылъ къэгъэлъэгъоныр У. Шекспир ищыІэныгъэ ыкІи итворчествэ къэзыІотэрэ тхылъхэмкІэ, ипроизведениехэмкІэ комедиехэмкІэ, трагедиехэмкіэ, усэ сборникхэмкіэ, инджылызыбзэкІэ тхыгъэ ипроизведениехэмкІэ, гьотыгьое тхыльхэу цІыф цІэрыІом фэгъэхьыгъэхэмкІэ, ащ музыкэм чІыпІэу щиубытырэмкІэ, адыгэ тхакІохэм драматург ялыем ипроизведениехэу зэрадзэк ыгъэхэмкІэ ушъэгъагъэ. Экспозициер къагъэбаигъ ыкІи къагъэдэхагъ искусствэхэмкІэ Адыгэ

республикэ колледжым истудентхэм живописымкіэ ыкіи ізпащысэ искусствэмкіэ яіэшіагьэхэм. Къагъэлъэгъорэ іофшіагъэхэр Шекспир ипроизведениехэм атешіыкіыгъагъэх.

Къэгъэлъэгъоным хэутыгъэ зэфэшъхьафыбэ Шекспир итворчествэ уасэ къезытэу хэлъыгъ. Тхылъ мэкlай зэпэlутхэм пстэуми ашlэрэ произведениехэр — «Ромео и Джульетта», «Гамлет», «Отелло», «Король Лир», икомедие лъэшхэр ыкlи сонетхэр атетых.

Ю. Харичкинам игущыіэ зэрэщыхигъэунэфыкіыгъэу, Шекспир пстэумкіи пьесэ 38-рэ, сонети 154-рэ, поэми 4 ыкіи эпитафиеу 3 ытхыгъ. Лъэпкъ тхылъеджапіэм бэмышіэу драматург ціэрыіом фэгъэхьыгъэ тхылъхэр къызэрэіукіагъэр къыіуагъ, хэти ыгукіэ шіоигъор ахэм ащыщэу еджэнэу ыштэн зэрилъэкіыщтым анаіэ тыраригъэдзагъ.

Экспозицием изы Іахь Шекспир ипроизведениехэу ежь ыбзэкіэ — инджылызыбзэкіэ къыдэкіыгъэхэм зэрафэгъэхыгъэм гу лъаригъэтагъ, ащкіэ усакіом, драматургым лъытэныгъэу фыряіэр зэрэкіагъэтхъыгъэр къыхигъэщыгъ.

Шекспир адыгэхэм зэлъашіэнымкіэ шіэныгъэлэжьышхоу, профессорэу, тхакіоу Щэшіз Казбек Іофышхо зэрилэжьыгъэр, Шекспир итрагедиехэу «Король Лир», «Отелло» адыгабзэм зэрэригъэкіугъэхэр ыкіи ахэр Адыгэ къэралыгъо драмтеатрэм исценэ илъэс 30— 40-кіз узэкізізбэжьмэ зэрэщагъэуцугъэхэр мэфэкіым къыщаіуагъ.

ТхылъеджапІэм гъотыгъое тхылъхэмкІэ иотдел иІофышІзу О. Мельниковам яфонд хэлъ тхылъхэм ягъэпсыкІэ-теплъэ, ахэр сурэтшІыгъэ инхэмкІэ зэрэпкІагъэхэр Шекспир нахь озыгъашІзу ыкІи пэблагъэ узышІзу ылъытагъ. ИскусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжым иеджакІохэу Нэгьой Бэлэ, Юлия Конаревар, Мария Ма-

Игъэхъагъэхэр ащыгъупшэщтэп

Мэлылъфэгъум и 15-м илъэс 86-рэ ыныбжьэу идунай ыхъожьыгъ Хэгъэгу зэошхом, УІэшыгъэ КІуачІэхэм, РВСН-м, Космическэ дзэхэм ыкІи Команднэ-измерительнэ комплексым яветеранэу, СССР-м и Къэралыгъо премие илауреатэу, техническэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу, космонавтикэмкІэ Урысые академиеу Циолковскэм ыцІэ зыхьырэм хэтыгъэу, генералмайорэу Дэхъу Михаил.

1930-рэ илъэсым шышъхьэlум и 12-м Къэбэртэе-Бэлъкъарым икъуаджэу Жемталэ къыщыхъугъ. Мэкъумэщышlэ унэгъо lужъум къихъухьагъ.

УІэшыгъэ КІуачІэхэм илъэс 40-рэ ахэтыгъ. Армением, Грузием, Подмосковьем, Москва, Киев, Прибалтикэм, Заполярьем, Камчаткэ, Приморскэ краим къулыкъу ащи-

Аужырэ уахътэм Команднэ-измерительнэ комплексым ихэушъхьафык ыгъэ Гупчэ итхьамэтагъ. Космическэ аппаратхэм ягъэ орыш эн епхыгъагъ икъулыкъу. 1990-рэ илъэсым юфш эныр ыгъэт ылъыжьи запасым зэк о ужым офицер ныбжьык эхэм яхэгъэгу ш у алъэгъуным фэгъэхьыгъэ общественнэ юфш энхэм чанэу ахэлэжьагъ.

2004-рэ илъэсым Дэхъу Михаил Межрегиональнэ общественнэ организациеу «Ветераны Командно-измерительного комплекса» зыфиюрэм и Совет и Тхьаматэу агъэнэфагъ. Урысые космонавтикэм и Федерацие и Совет и Президиум хэтыгъ.

Ихэгъэгу къызэриухъумэщтыр, зэригъэдэхэщтыр, ти УІэшыгъэ КІуачІэхэм амалэу яІэхэр зэригъэпыгъэщтыр ары М. Дэхъур зыфэлэжьагъэр. ИІофшІэн ыгу етыгъэу зэригъэцакІэрэм пае я 2-рэ ыкІи я 3-рэ степень зиІэ орде-



нэу «За службу Родине в Вооруженных Силах СССР» зыфиlорэр, джащ фэдэу орденхэу «Знак Почета», «Петр Великий», «За боевые заслуги» зыфиlорэ медалитlу ыкlи нэмыкlыбэхэр ащ къыфагъэшъошагъэх. «Лучшие люди России» зыфиlорэ энциклопедием ыцlэ дагъэхьагъ.

Къулыкъум хэтыфэ Дэхъу Михаил иакъылкіи, иіофшіакіэкіи къахэщыщтыгъ. Ащ игъэхъагъэхэр ціыфхэм ащыгъупшэщтхэп.

Мэлылъфэгъум и 19-м зэлъашІэрэ генерал-майорыр офицерхэм я Унэ щагъэкІотэжьыгь. ШІу зылъэгьоу, зыгъэлъэпІэрэ пстэури ащ къекІолІагь. АР-м и Ліышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъанрэ министрэхэм я Кабинетрэ ацІэкІэ гухэкІ зэхахьэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Лыкloy УФ-м и Президент дэжь щыІэм иапэрэ ІэпыІэгьоу Дзыбэ Руслъанрэ АР-м и Полномочнэ ліыкіоу УФ-м и Президент дэжь щыІэу Бэрзэдж Вадимрэ. Ахэр Дэхъу Михаил и ахьылхэм афэтхьаусыхагъэх.

линовскаяр ягуапэу Шекспир исонетхэм lyпкlэу къяджагъэх.

Тхакіоу **Пэнэшъу Хьазрэт** инджылыз усакіоу Шекспир ыгукіэ ыштэу, зэрэпэблагъэр мыгъуащэу гущыіэ фабэ къышыгь

Творческэ мэфэкіыр нахь гъэшіэгъон къэзышіыгъэхэм ащыщ Лъэпкъ тхылъеджапіэм ныбджэгъуныгъэ пытэ дызиізу, тхылъеджэныр зикіасэу, Адыгэ къэралыгъо университетым июфышізу, философие шізныгъэхэмкіз кандидатэу Тыгъу Рэмэзанэ икъиютыкіынэу

«Шекспировский вопрос» зыфиюрэр. Ар Шекспир итворчествэ зэзыгъашыхэрэм, ащкіэ еплъыкіэ-шюшізу щыізхэм афэгъэхьыгъагъ. Ежь Рэмэзанэ игущыіэ ыкіэм къызэрэщиуагъэу, сыд фэдэ шъэфыбэ Шекспир ыціэ къешіэкіыгъэми, ащ ипроизведение хьалэмэтхэр зыми хэкіокіэнхэу щытхэп, дунэе литературэр агъэбаигъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.





Адыгеим ианахь кіэлэегъэджэ дэгъур къызыщылъэгъощт зэнэкъокъур Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыціэ зыхьырэм щырагъэжьагъ. Мыгъэ ар я 21-у зэхащагъ. Республикэм ирайонхэм ыкіи икъалэхэм текіоныгъэ къащыдэзыхыгъэ кіэлэегъаджэхэр ары мыщ хэлажьэхэрэр. Ахэр зэкіэмкіи нэбгырэ 12 мэхъух. Мы илъэсым кіэлэегъэджэ ныбжьыкіэхэр ары анахьыбэу къекіоліагъэхэр.

КІэлэегъаджэхэм язэнэкъокъу

рагъэжьагъ

Іофтхьабзэр къызэјуихыгъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт. КІэлэегъаджэхэм, -отхех ејхнејшфојк мехујпелејх ныгъэхэр ашІынхэм, яшІэныгъэхэм ахагъэхъоным пае мыщ фэдэ зэнэкъокъухэр, семинар, егъэджэн зэфэшъхьафхэр зэрафызэхащэхэрэр къыІуагъ. Ащ ишІуагъэкІэ гъэсэныгъэм исистемэ хэхъоныгъэхэр зэришІыхэрэр къыхигъэщыгъ.

- Егъэджэным исистемэ гъунапкъэ зэримы рэгьоу тэшіэ. Илъэс къэс шэпхъакІэхэр тиІофшІэн къыхэхьэх. УФ-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ ныбжьыкІэхэм шІэныгъэ куу зэрядгъэгъотыщт хабзэхэр къытфегъэуцух, ар тэ зэрифэшъуашу зэшІотэхы, къыІуагъ Хъуажъ Аминэт.

ХьисапымкІэ, физикэмкІэ, информатикэмкІэ, химиемкІэ, биологиемкІэ кІэлэегъаджэхэр мыщ фэдэ зэнэкъокъухэм макІэу зэрахэлажьэхэрэр министрэм къыхигъэщыгъ ыкІи ащ нахь лъыплъэнхэу къариlуагъ. «2016-рэ илъэсым икІэлэегъэджэ анахь дэгъу» зыфиlорэм зыщызыушэтынэу къекІолІагьэхэм зэрифэшъуашэу зыкъагъэлъэгъонэу, гъэхъэгъэшІухэр ашІынхэу къафэлъэІуагъ.

Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагьэу «Здравствуйте, это я!» зыфиюрэ пъэныкъомкіэ кіэлэегъаджэхэм нэужым заушэтыгъ. Джащ фэдэу методическэ семинархэр, класснэ сыхьатхэр зэхащэщтых, урокхэр къатыщтых. Тхьамафэм къыкоці республикэм ианахь кІэлэегъэджэ дэгъухэр зэнэкъокъущтых. Мэлылъфэгъум и 22-м Іофтхьабзэр аухыщт, текІоныгъэ къыдэзыхырэм ахъщэ шІухьафтыным дакІоу Урысые зэнэкъокъум еІи еслынытифи мынесьжелех

ПІАТІЫКЪО Анет.

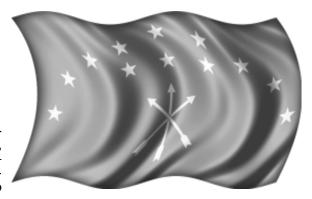
Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Шъукъетэгъэблагъэ!

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Быракъ и Мафэ ихэгъэунэфыкіын тегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр 2016-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 25-м пчыхьэм сыхьатыр 5-м къыщегъэжьагъэу къалэу Мыекъуапэ щыкіощтых.

Іофтхьабзэхэм ахэлэжьэщтых Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм идепутатхэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, общественнэ объединениехэм, научнэ, творческэ интеллигенцием, ныбжьыкІэхэм, дин конфессиехэм, къэбар жъугъэм иамалхэм ялІыкІохэр.

Пчыхьэм сыхьатыр 5-м къыщегъэжьагъэу 6-м ыныкъом нэс ціыфхэр жъугъэу зэхэтхэу культурэмкіэ къэлэ паркым къыщырагъэжьэнышъ, Зыкіыныгъэмрэ Зэгурыіоныгъэмрэ ясаугъэт дэжь къэсыщтых.



Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Быракъ и Мафэ фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэіукіэр сыхьатыр 6-м Адыгэ Республикэм Къэралыгъо филармоние щырагъэжьэщт. Концерт ужым сыхьатыр 7-м ыныкъом къыщегъэжьагъэу 10-м нэс адыгэ джэгу щы эщт. Зэхэщэкю комитет.

Агу къагъэк|ыжьыгъ

Гъогурыкіоныр щынэгъончъэнымкіэ Къэралыгъо къулыкъум июфышіэхэр кіэщакіо фэхъухи, Іофтхьабзэу «Соблюдай безопасную дистанцию» зыфиlорэр Мыекъуапэ иурамхэу автомобильхэр нахьыбэу зыщызекІохэрэм ащызэхащагь.

Инспекторхэм шапхъэхэр водительхэм агу къагъэкІыжьыгьэх, ахэр зыукъохэрэм адэгущыІагьэх. ТхьамыкІагьо къащымышІыным фэшІ хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ лъэныкъохэр агъэцэкІэнхэу, гъогум тет машинэхэм язэпэчыжьагьэ амыукъонэу араlуагъ. Шапхъэхэр къизыІотыкІырэ тхьапэхэр афагошыгъэх.

Водительхэу гущыІэгъу зыфэхъугъэхэм ащыщхэр машинэ зэутэкІхэм ахэфэгъагъэх. Ащ фэдэ къямыхъулІэжьыным фэшІ шапхъэхэм алъэплъэх, къэлэ коциым автомобилыр псынкі у щызэрафэрэп.

КъулыкъушІэхэр зыІухьэгъэ чыпіэхэм ащыщ къэлэ ЗАГС-р.



Нысащэхэм ахэт водитель ныбжьыкіэхэм ахэр адэгущыіагьэх, гъогурык Іоным ишапхъэхэр агу къагъэкІыжьыгъэх. ТхьамыкІагьо къямыхъулІэным пае гъогум тетхэ зыхъукіэ зыфэсакъы-

Янэплъэгъу рагъэкІыхэрэп



Урысые «Народнэ фронтым» ишъолъыр къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм псауныгъэм икъэухъумэнкіэ къулыкъум иорганизациехэм медицинэ ІэпыІэгъур цІыфхэм зэрарагъэгъотырэм

фэгъэхьыгъэ уплъэкіун ышіыгъ. Ащ «общественникхэр» ыгъэрэзагъэхэп ыкlи зэфэхьысыжьхэр Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ фагъэхьыгъэх.

Мыекъопэ районым ит псэупІэ чыжьэхэм адэт фельдшер-мамыку ІэзапІэхэм яІофшІэн зэрагьэцакІэрэр зэ-

Іоф щызышІэхэрэм икъу фэдизэу шІэныгъэ аІэкІэмылъмэ Адыгэ Республикэм псауныгьэр къэухъумэгьэнымкіэ и



рагъэлъэгъугъ. Зэрагъэунэфыгъэмкіэ, ахэм фельдшерхэр зыІумытхэри ахэтых. Тхылъэу апылъхэмкІэ пунктхэм Іоф ашІэ, ау ІэпыІэгъу къыпфэхъун зымылъэкІыщт санитаркэхэр ары ныІэп ащылажьэхэрэр. Ціыфхэм къызэраіуагъэмкіэ, Іоф зэрашіэн фэе графикэу пылъагъэр агъэцакІэрэп, ІэзэпІитІумэ ар апылъэгъахэп. КъекІокІырэ диагностическэ комплексыр электричествэм пагъэнэнымкІэ гумэкІыгъохэри щыІэх. Псэупіэхэм адэсхэм анахь къяхьылъэкІыхэрэм ащыщ Іэзэгъу уцхэр зэрагъэгъотыным фэшІ район гупчэм зэрэкІонхэ фаер. Автобусхэм якІони «Народнэ фронтым» илІыкІохэр зымыгъэрэзагъэхэм ащыщ, сыда пюмэ анахь къапэблэгъэ сымэджэщым нэсырэ автобусыр мафэм зэ макіо. Ащ къыхэкіэу ціыфхэр врачым дэжь нэсынхэ алъэ кІырэп.

Мыхэм ыкІи нэмыкІ гумэкІыгъохэм атегущыІагъэх «Народнэ фронтым» илІыкІохэр, псауныгьэр къэухъумэгъэнымкІэ министрэм ыкІи Мыекъопэ районым ипащэ ціыфхэм зызаіуагъакіэм. ГъэцэкІэкІо къулыкъум иІофышіэхэр ахэм ягумэкіыгьохэм зэрядэІугьэхэм имызакъоу, а щыкlагъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэм пае шІэгъэн фаехэри Іофтхьабзэм щызэхафыгъэх.

«Народнэ фронтым» хэтхэм къызэраlуагъэмкіэ, гумэкІыгьор щыІэ зыкІэхъугьэр, медицинэ ІэпыІэгъур цІыфхэм зэрарагъэгъотырэм пащэхэр лъымыплъагъэхэмэ е мыщ Министерствэ джырэ уахътэ щызэхафыщт.

– Дэо тхылъхэр щыІэхэ зэрэхъугъэм къыхэкІэу, медицинэ фэlо-фашІэхэр цІыфхэм зэрарагъэгъотырэм нахьышІум ылъэныкъокІэ охътэ кіэкіым къыкіоці зэхъокіыныгъэхэр фэшІыгъэнхэ фае, - къыІуагъ Урысые «Народнэ фронтым» ишъолъыр къутамэу Адыгэ Республикэм щы-Іэм итхьамэтэгьоу Бэгь Альберт.

Зэхэсыгьом икІэухым Адыгеим псауныгьэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем игущыІэ къызэрэщыхигъэщыгъэмкІэ, бэ темышізу гумэкіыгъохэр дагъэзыжьыщтых. Агъэкощырэ аптекэхэр агьэпсынхэр пшъэрылъэу зыфагьэуцужьыгьэхэм ащыщ. Фельдшер-мамыку ІэзапІэхэм уахътэу Іоф зыщашІэщтымрэ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ «илиние плъыр» ителефонрэ къытыратхэщтых. Медицинэм и юфыш і эу зыщыкІэхэрэри зэрагьэгьотыным джащ фэдэу дэлэжьэщтых. Мыекъопэ районым иадминистрацие илІыкІохэм электричествэм ыкІи транспортыр псэупІэм къызэрэдэмыхьэрэм япхыгъэ гумэкІыгъохэм Іоф адашіэнэу зэхэсыгьом къекіоліагьэхэр къагьэгугъагъэх. «Народнэ фронтым» хэтхэм къызэраlуагъэмкlэ, къихьащт мазэм джыри цІыфхэм заlуагъэкlэщт, lофшlэнхэр зэрэкІохэрэр зэрагъэлъэгъущт.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.



Партием хэдзынхэм зафегъэхьазыры

2016-рэ илъэсым Іоныгъом и 18-м УФ-м и Къэралыгьо Думэ идепутатхэр хадзыщтых. Ащ къыдыхэльытагьэу «Единэ Россиер»: Адыгеим ыцІэкІэ -саяк мехтшеажелех мынытеаяем ашеалыqоІшеп гъэльэгьон фэхьугьэ кІзуххэр» зыфиІорэ прессконференцие тыгьуасэ Мыекъуапэ щыкІуагъ.

Іофтхьабзэр зэрищагь Къэралыгъо Думэм идепутатхэм яхэдзынкІэ Федеральнэ партийнэ мэкъэтыным и Адыгэ шъолъыр зэхэщэкІо комитет ипа-

щэу, партием ирегиональнэ отделение и Секретарэу Іэщэ Мухьамэд.

Пресс-конференцием пэублэ псалъэ къыщишІызэ, прайме-

ризым хэлэжьэщтхэ кандидати 10 зэратхыгьэр къыІуагъ. Ахэр: Парламентым и Палатэу ыхэкіэ щыіэм идепутатэу Натхъо Разыет, АР-м псауныгьэр къэухъумэгьэнымкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, республикэм физическэ культурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкъо Мурат, цыфхэм яфитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу Адыгеим щыІэ Анатолий Осокиныр, Мыекъуапэ инароднэ

депутатхэм я Совет идепутатэу Бэрзэдж Асыет, Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ипащэ игуадзэу Щыщэ Люсинэ, Мыекъопэ къэлэ сымэджэщым иврач шъхьаІэ игуадзэу Елена Любченкэр, Мыекъопэ гурыт еджапІэу N 9-м идиректорэу Хьатэгъу Нелли, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 1-м ипащэу Светлана Папинар ыкІи Адыгеим ибзылъфыгъэхэм я Союз игъэ Іорыш Іап Іэ итхьаматэу Светлана Дорошенкэр.

УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутахэм адакіоу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэри Іоныгъом зэрэхадзыщтхэр, зэкІэмкІи Урысыем ишъолъыр 38-мэ шъолъыр ыкІи чІыпІэ мэхьанэ зиІэ хэдзынхэр зэращык ощтхэр региональнэ политсоветым и Секретарь къыІуагъ. Хабзэ зэрэхъугьэу, «Единэ Россиер» ахэм чанэу зэрахэлэжьэщтыр, текІоныгъэр къащыдихыным зэрэпылъыщтыр къыхигъэщыгъ. ЗэхъокІыныгъэхэм ащыщэу зигугъу къышІыгъэр джырэ уахътэм АР-м и Парламент депутат 54-рэ хэтымэ, Іоныгъом ахэм япчъагъэ нэбгырэ 50 зэрэхъущтыр ары.

- ЦІыфхэм нахь цыхьэ зыфашІырэ, зыдырагъэштэрэ кандидатхэр къыхэхыгъэнхэм пае илъэс пчъагъэ хъугъэу «Единэ Россием» праймериз зэхещэ. Ау мы илъэсым ар нахь зэlухыгъэу щыт ыкІи партие кІоцІым щызэхащэрэ мэкъэтыным шюк имы эу кандидатхэр зэкІэ хэлэжьэнхэ фае. ПэшІорыгъэшъ мэкъэтыным хэлажьэхэ ашІоигъоу джырэ уахътэм УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутати 193-мэ зарагъэтхыгъ. Ащ къызэригъэлъагъорэмкІэ, фракциеу «Единэ Россием» хэтхэм ащыщыбэхэр зэблахъущтых, ціыфыкіэхэр къыхэхьащтых. Непэрэ хэбзэгъэуцухэм къянэкъокъущтых праймеризым хэлэжьэрэ шъолъырхэм ащыІэ зэлъашІэрэ ыкІи шъхьэкІафэ зыфашІырэ цІыфхэр. Ахэм Адыгеим щыщхэри ахэтых. Ащ къыхэкІыкІэ, пэшІорыгъэшъ мэкъэтыным зэфэхьысыжьэу фэхъущтхэр къэшІэгьуае, - къы-Іуагь Іэщэ Мухьамэд.

Пресс-конференцием хэлэжьэгъэ журналистхэм яупчІэхэм кандидатхэм джэуапхэр къаратыжьыгъэх. Хэдзынхэм мэхьанэу яІэм, анахьэу анаІэ зытырагъэтыщт Іофыгъохэм къатегущы агъэх.

ЖъоныгъуакІэм и 22-м зэрэ Урысыеу щыкощт пэшорыгъэшъ мэкъэтыным ехъулІэу гъэдэІоныр аухыщт. Ащ нэс кандидатхэр площадкэ зэфэшъхьафхэм ащызэјукіэщтых, дебатхэм ахэлэжьэщтых.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам. Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.



ІофшІэныр агъэлъэшыщт

КІэлэцІыкІухэм япІупкІэ игъом къаІэкІэхьанымкІэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм иІофыгъо зыщытегущы Іэгьэхэ зэхэсыгьо Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ бэмышІэу щыкІуагь. Ащ пэщэныгьэ дызэрихьагь АР-м ипрокурорэу Василий Пословскэм.

хэр къэухъумэгъэнхэмкІэ республикэ комиссием итхьаматэу Наталья Широковар, прокуратурэм иаппарат ипащэхэр ыкІи иІофышІэхэр, къалэхэм ыкІи районхэм ащыІэ прокурорхэр, нэмыкІхэри.

Зыныбжь имыкъугъэхэм япіупкіэ игъом къаіэкіэхьанымкіэ, анаіэ зытемытхэр къыхэгъэщыгъэнхэмкІэ ыкІи хэбзэукъоныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэмкІэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэкlагъэ зэрэхъурэм ылъэныкъокІэ Іофхэм язытет анахь шъхьа1эу зытегущы1агъэхэм ащыщых. Хьыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэ-ІорышІапІэу Адыгеим щыІэм анахьэу ынаІэ зытыридзагъэр кІэлэпІупкІэм епхыгъэ Іофыгъохэр ары. В. Пословскэм

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх зы- Іофтхьабзэр къызэlуихызэ кlэныбжь имыкъугъэхэм яюфыгъо- лэцІыкІухэм яфитыныгъэхэр фыгьоу зытегущыІэхэрэм мэхьанэшхо зэряІэм къыкІигъэтхъыгъ.

> КІэлэціыкіухэм япіупкіэ игъом къајэкјэхьанымкјэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм иІофыгьохэм игьэкІотыгьэу къытегущы агъ республикэм ипрокурор истаршэ ІэпыІэгьоу Елена Зайцевар. Ащ къызэриІуагъэмкіэ, мы лъэныкъомкіэ хэбзэгъэуцугъэу щыІэр хьыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и ГъэІорышІапІэу Адыгеим щыІэм ичІыпІэ отделхэм ащаукъуагъэу прокуратурэм къыхигъэщыгъ. ГущыІэм пае, Мыекъуапэ ыкІи Теуцожь районым япрокурорхэм Іофыр къызэlуахынымкlэ унашъор штэгъэным пылъ мэфищ палъэр аукъуагъэу къыхагъэщыгъ.

Джащ фэдэу Іофэу къызэlуахыгъэхэм апылъ документхэм ягъэцэкІэнкІэ, алиментыр кІэлэцыкіум игьом фэкіонымкіэ, ныты фитыныгъэхэр зыlахыгъэхэу кІэлэпІупкІэмкІэ чІыфэ зытельхэр зыдэщы эхэр гьэунэфыгъэнхэм алъэныкъокІэ хэукъоныгъэхэр мымакІэу прокурорхэм къыхагъэщыгъэх.

УплъэкІунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкіэ, кіэлэціыкіухэм алиментхэр игъом къаlэкlэхьанымкІэ яфитыныгьэхэр къэухъумэгъэнхэм лъыплъэрэ чІыпІэ къулыкъухэм яюфшіэн икъоу зэшІуахырэп. КІэлэцІыкІухэм яфедэ хэлъэу япІупкІэ къызэкІэгъэкІожьыгъэным фэгъэхьыгъэ унашъоу хьыкумым ышІыгъэр икъоу агъэцакІэрэп.

УплъэкІунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, мы лъэныкъомкІэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 600-м ехъоу аукъуагъэу агъэунэфыгъ. Хэукъоныгъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэм фэш Іоф 70-мэ прокурорхэр ахэплъагъэх, ахэмкІэ уголовнэ Іофи 2 къызэІуахыгь, ІэнатІэ зыІыгь нэбгыри 4-мэ дисциплинарнэ пшъэдэкІыжь атыралъхьагъ.

Іофтхьабзэм икІэухым В. Пословскэм зэхэсыгьом хэлэжьагъэхэм джыри зэ анаІэ тыраригъэдзагъ зыныбжь имыкъугъэхэм япіупкіэ игъом къаіэкІэхьанымкІэ прокурор уплъэкІунхэр гъэлъэшыгъэн зэрэфаем.

КІАРЭ Фатим.

МэфэкІ шІыкІэкІэ агъэсагъэх

КІэлэцІыкІум ищы-Іэныгъэ, ипсауныгъэ нахь лъапІэ щыІэп. Ар къэухъумэ-ГЪЭНЫМ фэшІ гъогурыкІоным ишапхъэхэр Къэрэлыгъо автоин-



спекцием икъулыкъушІэхэм ны-тыхэми, водительхэми бэрэ агу къагъэкІыжьых, пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр зэхащэх.

«Добрый знак» зыфиlорэр ыпэкІи Адыгеим щырагъэкІокІыгь. Пшъэрыль шъхьаІэу ащ иІэр ныбжьыкІэхэм гъогурыкІоным ишапхъэхэр ягъэшІэгъэнхэр, ахэр агъэцэкІэнхэм къыфэщэгъэнхэр ары.

Джащ фэдэу мы мафэхэми инспекторхэмрэ ны-тыхэмрэ зэгъусэхэу Іофтхьабзэу «Добрый знак» зыфиlорэр зэхащагь.

КІэлэцІыкІухэу, ны-тыхэу мэфэкіым къекіоліагъэхэм инспекторхэр ягъусэхэу тамыгьэу «Дети» зыфиlорэр сурэт ашІыгъ. Нэужым а тамыгъэр зытет торт ІэшІур кІэлэцІыкІухэм къафахьыгъ. ЗэкІэми агу рихьыгъ мэфэкІ зэlукіэр.

(Тикорр.).



Ишіэныгъэкіэ къыбдэгуащэ

КІэлэегъадж, методист, шІэныгъэлэжь, цІыф мыпшъыжь: адыгабзэм — ныдэлъфыбзэм иметодикэ Іоф дэзышІэрэ шІэныгъэлэжьэу, педагогикэ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу Цуекъо Алый Базрыкъо ыкъор.

Адыгэ Республикэм иеджапІэхэм адыгабзэр ашязыгъэхьырэ кІэлэегъаджэхэм Цуекъо Алый зымышІэрэ, иІофшагьэхэм уасэ афэзымышырэ зи ахэтын фаеп. Сыда пІомэ Алый хьалэлэу ишІэныгъэ кІэлэегъаджэхэм ахигощагъ ыкІи ахегуащэ.

Алый иІофшІагьэхэм уакъытегущыІэн зыхъукіэ, бэдэд къэпіон плъэкіыщтыр. Ахэм «гъуни, нэзи яlэп» зыфаlорэм фэд: программэхэр, кlэлэеджакlохэр зэреджэщтхэ тхылъхэр, гущы алъэхэр, методическэ рекомендациехэр ыкІи нэмыкІхэри.

Цуекъо Алый нэІуасэ сызыфэхъугъэр тыгъуасэ фэд, дэгъоу къэсэшІэжьы, ау ар илъэсхэмкІэ къэплъытэн зыхъукІэ, 30-м ехъугъ. ЦІыфыр зы сыхьат закъокІэ гущыІэгьу къыпфэхъугьэ зыхъукІэ, иакъыли, игулъыти якууагъэ икъу фэдизэу къэмышІэнкІи мэхъу, ау илъэс пчъагъэрэ узэдэлэжьагъэ зыхъукІэ, ар дэгьоу къэошіэ.

Алый мыпшъыжьэу, емызэщэу Іоф зышІэрэмэ ащыщ, цІыф заф, хьалэл. гукІэгъу.

Алый нэІуасэ сызыфэхъум Мыекъопэ

еджапізу N 9-м Іоф щысшізщтыгь. А льэхъаным Мыекъуапэ еджэпІэ заул адыгабзэм зыщырагъаджэщтыгъэхэр. Ащ изэгъэшІэнкІэ упчІэу къэтэджхэрэр зэтхьылІэщтыгьэхэр къэлэ комитетым иІофышІэщтыгьэу Гумэ Симэрэ Цуекъо Алыйрэ. Ахэм апкъ къикlыкlэ Іэнэ хъу-

раехэр, семинархэр, шІэныгъэ-практиче-

Алый упчІэжьэгъу зыпшІыкІэ джэуапыр къыуетыжьы, ау укъызыкІэрыкІыжькІэ, шІэгьэн фэе Іофыгьохэу къыІэтыгъэхэм рэхьатныгъэ къыуатырэп. Речешет мытшыхуишкый кыргым уен икlас къыуиlоныр: «Джа зигугъу къэсшlыгъэхэм столым укІэрысэу Іоф адэпшІэныр егъэзыгъэп, хьакум уІутми ахэм ягупшыс». А гущыІэхэм мэхьанэшхо акІоцІылъ, тыдэ ущыІэми Іофым -е-гару мехениш уелыным екинахоншеви гупшысэ, шІыкІэ-гъэпсыкІэ зэфэшъхьафхэм уалъыхъун фаеу уашІы. Ащ фэдизым фэмыухырэр Іофыгъуабэ зыпыльэу адыгабзэм изэгьэшіэн ары.

Алый непэ гугъэ инхэр иІэх. Шэгъэн фэе гухэлъхэр зыфэзгьэуцужыырэм игьашІэ кІыхьэ мэхъу. Ежьыри гъэшІэ кІыхьэ хъунэу тыфэлъаю. Алый имэфэк мафэ пае тыфэгушю. Акъылыр, былымыр, насыпыр, ныбджэгъур, унагъор игъогогъухэу илъэсыбэрэ псэунэу фэтэю!

КІЭСЭБЭЖЪ Нэфсэт.



Тыркубый мехествіп сжеткТ» уснамод схидати

Журналым чІыпІэ хэхыгъэ щагъо-

«Литературэмрэ критикэмрэ» зыфи-

ГъэшІэгъоныбэ дэт

илъэсымкІэ журналэу «Зэкъошныгъэм» иапэрэ номер къыдэкІыгъ. Ащ художественнэ тхыгъэ зэфэшъхьафхэр — Цуамыкъо

яосыет» щыщ пычыгъохэр, МэщбэшІэ Исхьакъ и «СатыриплІхэр», Чылэтечъ Сэлэдин ирассказэу «СызэлІэм», Хъунэго Саидэ иусэхэу «ГъашІэм илъагьохэр» зыфиlохэрэр, Ринат Мухамадиевым ирассказэу «Андреитly», Гъыщ Нухьэ иусэхэр, Хьакъунэ Заремэ ирассказ кіэкіхэр къыдэхьагъэх.

тыгъ титхэкІо юбилярхэм — Іэшъынэ Хьазрэт, Кощбэе Пщымафэ, Теуцожь Хьабибэ, зэлъашІэрэ журналистэу, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм къыщыдэкІырэ гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредактор шъхьаlэу Хьашlуцlэ Мыхьамэт, Цуамыкъо Тыркубый афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэм.

2016-рэ Іорэм Ситымэ Сарэ итхыгьэу «ТхакІомрэ заомрэ» къыщытыгъ.

БзэшІэныгъэлэжьышхоу Бырсыр Батырбый «Адыгэхэр абзэкІи яхабзэкІи зы лъэпкъых» ыкlи шlэныгъэлэжьышхоу БакІу Хъанджэрые «ТищыкІагъа тхыбзакіэ?» зыфиіоу къыхаутыгьэхэм шіэныгъэлэжьхэм зигъо Іофыгъо инымкІэ яшІошІхэр къащыраІотыкІыгьэх.

ІорыІуатэми журналым чІыпІэ щыриІ. «Шъуз гуркъ» зыфиюрэ адыгэ пшысэу Хъодэ Сэфэр къытхыжьыгъэр ыкІи «Кавказ пшысэхэм ащыщхэр» зыфиlоу Цуекъо Нэфсэт зэридзэкІыгъэхэр къыпэхьагъэх.

«Зэкъошныгъэм» къыдэхьэгъэ произведениехэр зэрэгъэшІэгьонхэм, узыгъэгупшысэу зэрэщытхэм, адыгабзэм, адыгэ хабзэм ыкІи тхыбзэмкІэ шІошІэу къыраютыкыгъэхэр зэрэзафэхэм, адыгэ ІорыІуатэр льэпкъым готэу къызэрэрыкорэм, ахэм зэк эми тхыгьэхэм щы-Іэныгъэ лъапсэу яІэм узэрэфащэрэм, узэрагъэгупшысэрэм ыкІи ор-орэу зэфэхьысыжьхэр пшІыным укъызэрэфагьэущырэм ухэтми пхегьахьо. Арышъ, журналэу «Зэкъошныгъэм» гъэсэныгъэ ыкІи піуныгъэ мэхьанэр икъукіэ зэшІуехэу плъытэныр тэрэз.

> **ДЗЭУКЪОЖЬ** Нуриет.

Сурэтым итыр: журналым итеплъ.

ЦІыфым илъэуж

Хэтрэ цІыфи къызхэкІыгъэ лъэпкъыр, зыщыщ лакъор егъэлъапіэ, шіу ельэгъу. Ильэпкъ е илъэпкъэгъу горэм игугъу шІукІэ ашІэу зызэхихыкІэ, ащ егъэгушІо, рэгушхо. Ащ фэдэу дахэкІэ зигугъу ашІырэр уичылэ щыщ зыхъукІэ, уигушІуагъо фэдиту хэхъо, ет ани ащ уригъэджагъэу, лъытэныгъэ ин зыфэпшІырэ цІыфэу къызычІэкІыкІэ угу ихъыкІырэр зэкІэ къи-ІотыкІыгьошІоп. Мыщ дэжьым, урыс усэкІошхоу Александр Пушкиным игущыІэхэр угу къэкІыжьых: «Гордиться славою своих предков не только можно, но и должно, не уважать оной — есть постыдное малодушие».

Гупшысэм пщимыгьэгьупшэхэрэ гукъэкlыжь гьэшlэгьонхэм уахелъасэ, щыІэныгъэ гьогоу къэпкlугъэм укъыфызэплъэкlыжьы, урэплъэжьы. Анахь гукъэкІыжь лъапІэхэу, тщымыгъупшэхэү гүм къинэжьыгьэхэр зэтпхыхэрэр тызышеджэгьэ еджапІэр, тыздеджагъэхэр, тезгъэджагъэхэр ары. ЗэкІэри тщыгъупшэрэп, тыгу илъ, дахэкІэ, шІукІэ ягугъу тэшІы, нэмыкІэуи хъун ылъэкІыщтэп. Сыдэущтэу узщеджэгьэ еджапІэр, уезыгьэджэгъэ кіэлэегъаджэхэу, щыІэныгъэм къыщыпшъхьапэщт шІэныгъэхэмкІэ узыуІэшыгъэр пщыгъупшэщта? ЕджэнымкІэ къыддэмыхъухэрэм ахэр агъэнэшхъэищтыгъэх, урок ужым тыкъагьэуцути, ежьхэм яуахътэ къыттырагъэкІуадэзэ, Іоф къыддашІэщтыгьэ. Къыддэхъурэмэ тэщ нахьи ежьхэр нахь агъэгушІощтыгъэх. Арэущтэу тикІэлэегъаджэхэр къызэрэтфыщытхэм пае тэри еджэнымкІэ тигулъытэ нахь зыкъиІэтыштыгьэ. кIvaчIэ къытхилъхьэщтыгъэ, нахь тегугъущтыгъ. Ахэр зэрэдгъэрэзэщтхэм тилъэкІи ткІуачІи фэдгъэлажьэщтыгъэх, нахь дэгъоу тызэреджэным тыпылъыщтыгъ.

КІэлэегъаджэхэм еджэным тыкъыфаІэтыным, тыфагъэчэфыным пае гущыІэ фабэхэу къытаюрэмэ тыгу къаютыщтыгъ. Ны-тыхэм апае зэхащэщтыгьэ зэlукlэхэм тигугъу дахэкlэ щашІыгъэу зызэхэтхыжьыкІэ ар тигушІогьошхощтыгь. А гушІуагьор бгъуитІумкІи тизэфэдэу зэдэдгощыщтыгъ...

Гъэтхэ мэфэ фэбэ шІагъу, дунаим щырэхьат. Тызыщеджэрэ классым ишъхьангъупчъэхэр Іухыгьэх, къэгьэгьэ фыжыбзэр зыпыlэкlэгъэхэ чъыгхэм мэlэшlоу къапихырэр тикласс шъхьафитэу щызэбгырэкІы. Тэри тигуапэу жьы къэбзэ ІэшІур зыІутэщэ. Ятфэнэрэ классым ыпэкІэ щызэдгьэшІэгьэ материалхэм яхьылІэгъэ зэфэхьысыжь-уплъэкІун диктант тэтхы. Текстыр гущыІэухыгъэ е вымехфактивной в на межет в на зэхэгъэуцуагъэу щытыгъ.

Классым щытынч. КІэлэегьаджэр къызэрэтфэгумэкІырэр къыхэщэу, мыгуlэу, зэхэугуфыкІыгъэу гущыІэухыгъэмэ къяджэ. ГущыІэухыгъэм апэрэ къеджэгъум тедэlу, ятlонэрэ къеджэгъум ттхынэу етэгъажьэ. ГущыІ эухыгьэ заулэ ттхыгьэу, зичэзыу гущыІэухыгъэм кІэлэегъаджэр къеджэнэу къыригъэжьагъ:

«...Лукашка, — къыІогъэ къодыеу сытхэзэ, семыгупшыстоявшии на вышке, — къэсэю. Кіэлэегъаджэр шІогъэшІэгъонэу къысэплъыгъ. — О сыдым фапшІэра ар? ыІуи къысэупчІыгъ. А гущыІэvxыгъэр Лев Толстоим ироманэу «Казаки» зыфиlорэм къызэрэхэхыгьэр къэсІуагь. — Адэ гущыІзухыгъэр зэрэпсаоу къэошіэжьа? — ыіуи ышіошъ мыхъупэу, ицыхьи къыстемылъыпэу къызысэупчІым, зэрэгущыІ эухыгь эу къэсіуагь: «Лукашка, стоявший на вышке, был малый красив»...

А мафэм къыщегъэжьагъэу кІэлэегъаджэм ынаІэ къыстетыгъ. Ежь итхылъхэм ашышхэр къысфихьхэти саригъаджэщтыгьэ, сызэджагьэмкІэ къысэупчІыщтыгъэ. Джащ фэдэу къысфихьыхэзэ саригъэджагъ Николай Островскэм ирома-



нэу «Как закалялась сталь», Дмитрий Нагишкиным ироманэу «Сердце Бонивура», нэмыкІхэми.

КІэлэегъаджэу зигугъу къэсшІыгъэр Иуаныкъомэ ащыщ, ыцІэр Нурбый, ятэ ыцІэр Рэлэ илъэсибл еджапІэм ипэщагь, кІэлэегъаджэуи Іоф ышІэщтыгъ. Иуаныкъо лІакъор зы унэгьо закъоу, ау анахь унэгъо зэтегъэпсыхьагъэу, зэкІужь-зэдэІужьхэу, адыгэ хабзэр зыщалъытэу, якІалэхэри ащ щыфагьасэхэу тичылэу Къунчыкъохьаблэ дэсыгъэмэ ашышыгъ. Унагьом ышъхьэу Иуаныкъо Рэщыдэрэ ишъхьэгъусэу Гощмафэрэ къафэхъугъэ кІэлищыр (Нурбый, Аскэрбый, Сэфэрбый) зэдапІугъэх, рагъэджагъэх. Ау Рэщыдэ икІалэмэ бэрэ адэлэжьэнэу инасып къыхьыгъэп, идунай зэрихъожьыгъэм къыхэкІыкІэ. Ар зыпшъэ дэкІыгъэр Гошмафэрэ Нурбый ятэкіэ янэжъэу Къырымхъанрэ. Щыми апшъэрэ гъэсэныгъэ арагъэгъотыгъ, щыри ясэнэхьат фэшъыпкъэу, нэмыкіхэмкіэ шысэтехыпізу ящыізныгъз гъогу рыкІуагъэх.

Иуаныкъо Нурбый тыгъэгъа-

зэм и 21-м 1927-рэ илъэсым Къунчыкъохьаблэ къыщыхъугъ, щеджагъ. НыбжьыкІэ дэдэу, ежь ишІоигъоныгъэкІэ, илъэс 16 нахь ымыныбжьэу 1943-рэ илъэсым мэлылъфэгъу мазэм Мэздэгу къулыкъухьыныр щыригъажьи, бэдзэогъум Тбилиси, шышъхьэІум зэошхом игупчэ шъыпкъэ итэу Донбасс хэхьэрэ къалэхэу Донецк, Красноармейск, нэмыкІхэри, зэо мэшІошхом хэтыхэу Днепрэ зэпырыкІыгъэмэ, Украинэм ичІыгу зэрэпсаоу шъхьафит зышІыжьыгъэмэ ахэтыгь. Советскэ-польскэ гъунапкъэм пэмычыжьэу къалэу Рава-Русская зыфиюрэм дэжь къулыкъур щихьызэ, илъэс 19 нахь зымыныбжь

кlалэр Текlоныгъэшхом щыпэгъокІыгъ. Ащ щыпыдзагъэу 1946 — 1950-рэ илъэсхэм къулыкъур къалэу Новгород-Волынскэм ШИХРЫГЪ

Джаущтэу илъэсих зикlыхьэгъэ къулыкъур ащ къыщиухи орденхэмрэ медальхэмрэ ыогьэ къыхэжъыукІыхэу 1950-рэ илъэсым ядэжь къыгъэзэжьыгъ. Бэрэ щымысэу, ятІонэрэ илъэсым Мыекъопэ кІэлэегъэджэ институтым чІэхьагъ, ар къызеухым ичылэ гупсэу Къунчыкъохьаблэ къыгъэзэжьи, илъэсибл еджапІэм ипащэу Іоф ышІагъ. Ащ ыуж Къэбэртэе-Бэлъкъар къэралыгъо кІэлэегъэджэ институтыри къыухыжьыгь.

ШІэныгъэу къыІэкІэхьагъэмэ къащымыуцоу Нурбый аспирантурэри Москва къыщиухыжьыгъ, кандидат диссертациеу «Глагольные устойчивые словосочетания в адыгейском языке» зыфиlорэр ытхи къыгъэемажеленеіш, алыжеалыасш ясатыри хэуцуагь. 1962-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Нурбый Къэбэртэе-Бэлъкъар университетым ассистентзу щыригъажьи, кІэлэегъэджэ шъхьаІэу, кафедрэм ипащэу, филологиемкІэ факультетым идекан игуадзэу, доцентэу Іоф ышІагъ. Непи ащ иІофшІэн зэпигьэугьэп, ишъыпкъэу студентмэ Іоф адешІэ, ІофшІэкІэшІоу къыІэкІэхьагьэмкІэ иІофшІэгьухэм хьалэлэу адэгуащэ. Фразеологиемрэ этнологиемрэ яюфыгьохэм афэгъэхьыгъэ научнэ ІофшІэгъэ 50-м къехъу ытхыгъ, къыхаригъэутыгъ.

Нурбый ишъхьэгъусэу Иуаныкъо Сусаннэ Исхьакъ ыпхъур (щыІэжьэп, Тхьэм джэнэт лъапІэр къырет) исэнэхьаткІэ кІэлэегъэджагъ, Къунчыкъохьэблэ илъэсибл еджапІэм тарихъымрэ урысыбзэмрэкІэ я 5 — 7-рэ классхэм тыщыригъэджагъ, Къэбэртэе-Бэлъкъар университетыми ыужыlокlэ loф щишІагь. Зэшъхьэгъусэ нэбгыритІури дэгъу дэдэу къытфыщытыгь, непэ къызнэсыгъэми сщымыгъупшэхэу шІукІэ сыгу къинагъэх.

Нурбыйрэ Сусаннэрэ кІэлитІу (Адамэрэ Фатимэрэ) зэдапlугь, зэдалэжьыгь, рагьэджагь. Адамэ врач-невропатолог, медицинэ наукэхэмкІэ доктор, профессор, исэнэхьаткІэ шІэныгъэ сдни естынетым, хеім дехуух едышарые едохшефением Іофшіэкіошху. Урысыем имызакъоу, ІэкІыб къэралыгъохэми ащашіэ, медицинэмкіэ акалемиеу Москва лэтым Іоф щешІэ. Фатимэ Къэбэртэе-Бэлъкъар къэралыгъо университетым медицинэмкІэ ифакультет къыухи исэнэхьаткіэ Іоф ышіагъ.

НэбгыритІуми ягугъу шІукІэ ашІы, цІыфыгъэм ишэн шъхьа-Ізхэр ахэльых, адыгэ зэхэтыкІэ хабзэм инэшанэхэр дахэу зэрахьэх, ятэрэ янэрэ щысэ атырахызэ, агу цыфхэм афызэlухыгъэу, афашІэн алъэкІыштымкІэ фэхьазырхэу, анэгу ихыгъэу апэгъокіых. Къызщыхъугъэхэу, зыщеджэгъэхэ ячылэу Къунчыкъохьаблэ ашыгъупшэрэп. Адамэ Къунчыкъохьаблэ мэщыт шІагьо диныр зылэжьыхэрэмэ апае къафыдигьэуцуагь, ащкІэ чылэм дэсхэр ыгъэрэ-

(Икіэух я 6-рэ н. ит).

МашІом фэсакъынхэу къяджагъэх

ЧІыопс паркэу «Тхьакіышху» зыфиіорэм июфышіэхэм машіом зызэрэщыуухъумэщтыр, ар зэрэбгъэк осэжьыщтыр Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым чіэсхэм ыкіи Дахъо игурыт еджапіэ икіэлэеджакіохэм къафаlотагъ. Мэлылъфэгъум и 15-р экологие шіэныгъэхэм я Мафэу зэрагъэнэфагъэм мы Іофтхьабзэр къыдыхэльытагьэу зэхащагь.

Паркым зыщызыгъэпсэфы зышіоигъоу машіо зышіырэ пстэчми шапхьэу шы ражыри зэ агу къагъэкІыжьыгъэх. МашІом нахь зыкъиштэ-

имэзхэр анахьэу Мыекъопэ районым зэритхэм къыхэкlэу, мыщ машІом зыщиушъомбгъун ылъэкІыщт. «ТхьакІышху» зыфиным ищынагьо зыщыІэ уахъ-Іорэ паркыр къушъхьэлъэ чІы-

тэр къэблэгъагъ. Республикэм



фае, — къыІуагъ мыщ иинспекторэу Нэшъулъэщэ Муслим. — Джырэ уахътэ, гъатхэм, чІыопсым икъэущыжьыгъом, мы чыпіэхэр зызыгьэпсэфы зышіоигъохэмкІэ дэхэ дэдэх. Ащ къыхэкІэу, ныбжьыкІэхэм шапхъэхэр джыри зэ агу къэдгъэкІыжьынхэр типшъэрылъ шъхьа-Іэхэм ащыщ.

пІзу зэрэщытым пае усакъын

Чыопс паркэу «Тхьакышху» зыфијорэм ијофышјэхэм машІор мэзым къыщыхъугъэмэ, зэрагъэкІосэжьын фаер икІэлэеджакІохэм арагъэлъэгъугъ. МашІом зимыушъомбгъуным пае анахьэу анаІэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэр къафаІотагъэх. Ахэм къызэраІуагъэмкІэ, машІо зышІынэу мурад зиІэхэр хэушъхьафыкІыгъэ чІыпіэхэм ашіокіынхэу щытэп. Ау ащ фэдэ щымыІэ зыхъукІэ, ар зэкІамыгъанэзэ, зыщашІыщт чІыпІэр дэгъоу аукъэбзын фае. Зызыгъэпсэфырэ цІыфхэм машІор амыгъэкІосэжьэу ІукІыжьыхэ хъущтэп. Мыхэр ыкІи нэмыкІ шапхъэхэу анахьэу ныбжьыкІэхэм анаІэ зытырагъэтын фаехэр къафаІотагъэх.

МашІом зыкъиштагъэмэ, зэрэбгъэкІосэжьын плъэкІышт Іэмэ-псымэ зэфэшъхьафхэр къарагъэлъэгъугъэх, ахэр зэрэбгъэфедэщтхэр къафаІотагъ. ХэушъхьафыкІыгьэ пкъыгьохэр умыІыгъхэу машІом зыкъишта-

гъэмэ, аш игъэкІосэжьынкІэ чъыг къутэмэ цІынэхэр зэрэбгъэфедэщтхэр ныбжьык Іэхэм агурагъэІуагъ.

Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу тыкъэзыуцухьэрэ чІыопсым и Дунэе фондэу «Российский Кавказ» зыфиІорэм ишъолъыр къутамэ ипресс-къулыкъу азиат леопардхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэмрэ видеокъэгъэлъэгъонхэмрэ ныбжыыкІэхэм къаригъэлъэгъугъэх.

Вячеслав Мороз къызэриІуагьэмкіэ, джырэ уахътэ яюфшіэн мы псэушъхьэм нахь фэгъэзагъ. ГухэкІ нахь мышІэми, тишъолъыр ар икlодыкlыжьыпагъ, тимэзхэм ащыпсэужьырэп. Псэушъхьэ дахэм икъэухъумэн ыкІи тишъолъыр ащ

къегъэгъэзэжьыгъэным фэгъэхьыгъэу кІэлэеджакІохэми, хьакІзу Іофтхьабзэм къыщызэрэугъоигъэхэми къафиlотагъ. Азиат леопардым уемыкІуалІзу, ищырхэм уиягъэ ямыгъэкІымэ, къыптебэнэщтэп. Ежьыри амалэу иlэмкlэ цlыфхэм защиухъумэшт.

Іофтхьабзэм къекІолІагьэхэм кІ ухым зэдаштагь ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ шапхъэхэр зекіо кіорэ ціыфхэм агу къэкіыжьэу, ахэр агъэцакІэхэ зыхъукІэ, зыгъэпсэфыгъо уахътэр зэрифэшъуашэм фэдэу зэрагьэкІощтыр, шіукіэ агу къызэринэжьыщтыр ыкІи чІыопсыми зэрар зэрэрамыхыжьыщтыр.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

ЦІыфым илъэуж

(ИкІэух).

Адамэрэ ишъхьэгъусэу Мадинэрэ зы къорэ (Аслъан), зы пхъурэ (Майя) яІ. Аслъан исэнэхьаткІэ инженер-экономист, Майе врач, медицинэ шІэныгъэхэмкІэ кандидат, тІуми Іоф ашІэ.

Нурбый ыуж къикІырэ Аскэрбый инженер-псэолъэшІэу Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм икъэлэ шъхьаІэу Черкесскэ, нэмыкі чіыпіэхэми ащылэжьагь. ЦІыфхэр зычІэсыщт унэшхохэр, административнэ ыкІи нэмыкІ къулыкъушІапІэхэр зычІэтыщтхэ унэ дахэхэр ыгьэуцугьэх. ИІофшІэн хэшІыкІ дэгьу фыриlагь, игущыІэ пытагьэ. Ащ пае иІофшІэгъухэми, къулыкъушІэ инхэми, нэмыкІхэми льытэныгъэшхо къыфашІыщтыгъ. УпчІэжьэгьу Іушэу, акъыл чъэпхъыгъэрэ сэнаущыгъэрэ зыхэлъ цІыф гъэшІэгьонэу щытыгь. Ащ фэгъэхьыгъэ тхыгъэ дэгъу дэдэхэр гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къатхыхэти къырагъахьэщтыгъэх. Къалэу Черкесскэ Аскэрбый зычІэсыгьэ унэм мемориальнэ пхъэмбгъу раlулыгъ. Урам горэм ыцІэ фаусыгъ. Аскэрбыйрэ ишъхьэгъусэрэ якІалэу Ибрахьимэ Краснодар дэт политехническэ институтыр къыухыгъэу инженер псэолъэшізу Шъачэ Іоф щешіэ.

Анахынк Іэу Сэфэрбый исэнэхьаткіэ кіэлэегьэджагь, Къунчыкъохьэблэ гурыт еджапІэм химиемкІэ щыригьаджэщтыгьэх, директорым игуадзэуи илъэсыбэрэ Іоф ышІагъ. Анахь лъытэныгъэ ин зыфашІыщтыгъэ кІэлэегъаджэмэ ащыщыгъ. Сэфэрбыйрэ ишъхьэгъусэу Раерэ зы къорэ пхъуищырэ апlyгъэх, рагъэджагъэх, апшъэрэ гъэсэныгъи арагъэгъотыгъ. Апхъоу Зарэ врач, Мыекъуапэ Іоф щешІэ, акъоу Налбый мэкъу-мэщ институтыр Краснодар къыщиухыгъ, Іоф ешІэ.

Аскэрбыий Сэфэрбыий щы-Іэжьхэп, Тхьэм джэнэт лъапІэр къарет, Іоф зыдашІагъэхэм, рагъэджагъэхэм, яныбджэгъухэм шіукіэ, дахэкіэ ягугъу ашІы, ащыгъупшэхэрэп.

Нурбый бжъэдыгъу диалектым нэмыкІэу адыгабзэм идиалектхэр зэкіэ дэгьоу ешіэх, адыгабзэми жэрыю творчествэми хэшІыкІ дэгъу афыриІ, куоу зэришІэхэр итхыгьэхэм уяджэ зыхъукІэ къыбгурэІо, ар ригъэджагъэхэми июфшІэгъухэми ягуапэу хагъэунэфыкІы, зыдэгущыІэрэм шъхьэкІафэ фыриІ, ыгу ещэфы, акъылэгъу фэхъу. Ригьэджэрэ студентхэм сэмэркъэу адишІыныр икІас, гукІэгъу хэлъэу адэзекіо, икіалэхэм афэдэу афыщыт, ащ пае ищыкІэгъэ шъхьэкІафи лъытэныгъи къыфашІы, ицІыфыгъэ дахи хагъэунэфыкіы, агъэлъапіэ, нахьыжъ-нахьыкІэ зэфыщытыкІэ дахэр къыдызэрахьэзэ къыпэгъокІых.

Нурбый цыфыгьэшхорэ Іэдэб инрэ зыхэлъ цІыф шынкІ, зызшіошіыжьырэмэ афэдахэп, гу кІэгъу хэлъ, ІэпыІэгъу зищыкІагъэм нэгуихыгъэу пэгъокіы, ишІуагъэ зэрэригъэкІын ылъэкІыщтымкІэ ихьау иІахэп. Шэн теубытэгьэ-пытагьэ зэрэхэльым, -едек охшылышех нешфови фыријэм, ыІорэмрэ ышІэрэмрэ зэрэзэтемыкІыхэрэм, нэмыкІ Іофыгьо зэфэшъхьафхэм язэшІохынкІэ акъыл чъэпхъыгъэ хэлъэу зэрахэлажьэрэм, иеплъыкІэхэр щысэшІухэмкІэ къыгъэшъыпкъэжьызэ, пхыригъэкІынхэ зэрилъэкІырэм пае, иІофшІэгъухэм ямызакъоу, зышІэрэ пстэуми лъэшэу агъэлъапіэ, осэ ин зиіэ мыщ фэдэ гущыІэ лъэшхэри къыфагъэшъуашэ:

Светлана Башиева. «...БзэшІэныгъэмкІэ кафедрэм икІэлэегъаджэу, ипащэу, тарихъым-

рэ филологиемрэкІэ факультетым идекан игуадзэу, научнэ Іофшіэгъэ пшіы пчъагъэ зиіэу, студентхэм лъытэныгъэ ин зыфашіырэ ціыф ар. Шіу дэдэ алъэгъурэ кlэлэегъаджэу ыкlи лектор гъэшІэгъонэу, ицІыфыгъэкІэ зыпшъэ укІон умылъэкІыщт кІэлэегъэджэ анахыыжъхэу Къэбэртэе-Бэлъэкъар университетым Іоф щызышІэхэрэм Иуаныкъо Нурбый ащыщ».

Ирина Балова, урысыбзэмрэ бзэшІэныгъэмрэкІэ кафедрэм ипрофессор, филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор. «...ЗыщищыкІэгъэ уахътэм, чІыпІэм гукІэгъу зыхэлъ гущыІэ фабэрэ ІэпыІэгьурэ озыгьэгьотын, укъэзыухъумэн зылъэкіыщт, ліыгъэ шъыпкъэ зыхэлъ цІыф пытэу щыт. ШъхьэкІафэ зыфэпшІыпхъэу, цІыфыгъэ ин зыхэбгъотэн плъэкІыщт шъыпкъ Иуаныкъо Нурбый».

Людмила Будаева, педагогикэ шІэныгъэхэмкІэ кандидат, доцент. «...Ащ фэдэ цІыфхэм угу къаlэты, уагъэгушхо. Ащ фэдэ ціыфым уищыіэныгьэ гьогу ущыІукІэныр насыпыгъэшху».

ГутІэ Адам. «...Адыгэ зэхэтыкІэ хабзэм инэшанэхэми, жэрыю народнэ творчествэми, адыгэ лъэпкъым имузыкальнэ культури хэшlыкlышхо зэрафыриІэр нэбгырэ заулэмэ Нурбый ахэтэу, зэдатхыгъэ томипл хъурэ тхылъэу «Народные песни и инструментальные наигрыши адыгов» зыфиlорэм нэрылъэгьоу къыщигьэльэгьуагь».

Иуаныкъо Нурбый илъэсыбэрэ Іоф зидишІэгьэ тхыгьэхэр къыздигъэхьэгъэ тхылъэу «ХэшыпыкІыгъэ ІофшІагъэхэр» зыфигорэр 2015-рэ илъэсым Налщык къыщыдэкІыгъ. Тхылъым игъэхьазырынрэ икъыдэгъэкІынрэ илъэсищ ахьыгъ, ащ Нурбый ишъыпкъэу Іоф зэрэдишІагьэр къегьэльагьо.

Тхылъым инаучнэ редакторыр филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу Б.Ч. Бижоевыр ары. Рецензентхэр — Быжъ З.Х., филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор; Къэрдан М.Л., филологие шІэныгъэхэмкІэ кандидат.

Тхылъым къыдэхьагъэх илъэс пчъагъэм Іоф зидишІэгъэ, зэхифыгъэ ціыфыціэхэр, чіыпіацІэхэр, псыхъуацІэхэр, пкъыгъо зэфэшъхьафхэм ацІэхэр пчъагъэмкІэ гущыІэ тІокІищым къехъоу, библиографиер, узыгъэгьозэрэ библиографическэ тхыгъэр, Іоф зыдишІэгъэ темэу «Глагольные устойчивые словосочетания в адыгейском языке» зыфиlорэр, ар ыгъэхьазыры зэхъум Іоф зыдишІэгъэ литературэр ыкІи Нурбый фэгъэхьыгьэ гущыІэхэу, иІофшІэгьумэ къыфатхыгъэмэ ащыщхэр.

Нурбый итхылъэу «Хэшыпыкыптэ loфшlагьэхэр» зыфиlорэр адыгэ бзэшІэныгъэмкІэ мэхьанэшхо зиІэ, ар лъэшэу къэзыгъэбаигъэ тхылъэу плъытэн плъэкіыщт, ащ тефэрэ чіыпіэр хъарзынэщым щиубытынымкІэ иІахьышІу хилъхьагъ. Адыгэ тарихъыми, культурэми, нэнык дехушествет имехімым зэ ыпэкІэ льыкІотэнхэмкІэ мы тхылъым къыши!этырэ loфыгьохэмрэ, ахэм язэхэфын Іофышхоу аришІылІагьэмрэ яшІогъэ ин къэкІощт.

Нарт эпосым илъэхъан щы-Іэгьэхэ ціыфыціэхэмрэ гущыіэу нарт зыфиlорэмрэ якъежьэпlэкъэхъукІэ, нартхэм ящыгъын шъуашэхэм ащыщхэр, ащ ащагьэфедэщтыгьэ пкъыгьо зэфэшъхьафхэр, нэмыкІхэри адыгэхэм пытэу зэряпхыгьэр пшІошъ ыгъэхъоу, акъыл чъэпхъыгъэ хэльэу къызэхефы, къегьэлъагьо. Уемыхъырэхъышэным пае ар щысэхэмкіэ, бгъу пстэумкіи къекІуалІэмэ зэхифызэ, къызтегущыІэрэр къегъэшъыпкъэжьы, зэхифыгъэ гущыІэ пэпчъ ыужкІэ ыгъэфедэгъэ, Іоф зыдишІэгьэ тхылъхэр, литературэр къе-

ГущыІэхэу мы тхылъым щы-

зэхифыгъэмэ анахьыбэмкІэ мыр апэрэ зэхэфын Іофшіагьэу щыт. Адыгабзэм идиалектхэр, тарихъыр, жэрыю творчествэр Нурбый дэгъу дэдэу зэришІэхэрэм къыхэкlыкlэ инаучнэ Іофшіагъэхэр куоу тхыгъэх, уагъэгупшысэ. Адыгабзэм Іоф рызышІэхэу, дэлажьэхэрэм ямызакъоу ащ и офыгъо мыпсынкіэхэм агьэгумэкіырэ пстэуми къашъхьапэщт.

Тхылъым инаучнэ редакторэу, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу Б.Ч. Бижоевым ипэублэ гущыІэ къызэрэщиІорэмкІэ, адыгабзэм бэшІагьэу щагьэфедэу, ащ чІыпІэшхо щызыубытырэ гущыІэхэм якъэхъукІэкІэ авторым ишІошІхэр, иеплъыкІэхэр теубытэгъэ-пытагъэ хэлъэу къегъэлъагъох. Узэмызэгъын е умыштэн умылъэкІыщт щысэхэмкІэ къыгъэшъыпкъэжьхэзэ, Іэдэбрэ культурэшхорэ хэлъхэу иеплъыкІэхэр къыреІотыкіых, ахэм уащегьэгьуазэ.

«...Тхыльым loф дишэ зэхъум, ащ къыщиІэтыгъэ упчІэхэм, Іофыгъохэм яхьылІэгъэ нэмыкі тхылъхэу ыгъэфедагьэр бэ мэхъу. Ахэм нэІуасэ зызафешІым ыуж ары ежь Нурбый иеплъыкІэхэр къыгъэлъэгъонхэу зырихъухьагъэр ыкІи зыфежьагьэр» — elo Бижоев Борисэ

Тхылъыр тарихъым, этнологием, культурологием Іоф ащызышІэхэрэми къашъхьапэщт, нэмыкі тхылъеджэ пстэуми ашІогъэшІэгъоныщт.

Ахэр зэкІэ къыдэтлъытэзэ, Нурбый джыри мыщ фэдэ тхыльышіухэмкіэ тигьэгушіон зэрилъэкІыщтым, ар къызэрэдэхъуштымкІэ тицыхьэ зэрэтелъыр къатІо тшІоигъу. Ащ пае ищыкІэгъэ псауныгъэ пытэм, цыф кіуачіэм, лъэкіым ащымыкіэнэу, ыгукіэ къыдэхъумэ шІоигьоу рихъухьэгьэ пстэури ищыІэныгъэ щыпхыригъэкІынымкІэ амалышІухэу ІэкІэлъхэм арыгъуазэзэ, ахэр нэфапІэ къышІынхэу фэтэІо.

ХЬАУДЭКЪО Шыхьамыз.

Саугъэтхэм анаІэ атет

ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр мыгъэ илъэс 71-рэ мэхъу. Мы мэфэкі мафэу къэблагъэрэм зэрифэшъуашэу пэгъокІынхэу тыдэкІи зыщагьэхьазыры. Адыгэ Республикэми ащкІэ Іофыгьо макіэп зэшіуихырэр. ЩыіэкІэшІу тиІэу тыпсэуным фэбэнэгъэ тятэжъ-тянэжъхэм, тиlaхьыл гупсэхэм. тидзэкІолІхэм шъхьэкІафэ афэтшІыныр къалэжьыгь. Ахэм егьэшІэрэ щытхъур адэжь! Сыдэущтэу ахэр непэ тыгу къэдгъэкІыжьхэра? Ахэм яшІэжь сыдэущтэу уасэ фэтшІыра? Саугъэтэу, мыжъосынэу афагъэуцугъэхэм зэрифэшъуашэу тынаІэ атета?

Мы упчіэхэр фэдгъэзагъэх гъэу щытэп, Теуцожь районым иадминистрацие ипащэ игуадзэу Бэгъушъэ Борисэ.

- Къоджэ псэупІэ пэпчъ Хэгьэгу зэошхом хэкІодагьэхэм ясаугъэтхэр адэтых, — къеlуатэ Борисэ. — Илъэс къэс, жъоныгъуакІэм и 9-р къэмысызэ. саугъэтхэм язытет зыщытэгъэгъуазэ, гъэцэкІэжьынхэр зищыкІагъэхэр къыхэтэгъэщых. Нэужым архитектурэм сметэ зэхегъэуцо ыкІи зищыкІагъэхэм гъэцэкІэжьын -етк дехнеішфоі шІылІэх. Мыщ пэІухьащт ахъщэр бюджетым къыдыхэлъытаарышъ, районым

ис предпринимательхэм, чІыгулэжьхэм зафэтэгъазэ, ахэм къытатырэ ахъщэмкІэ гъэкІэжьын-гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр



гъэрекІо гъэцэкІэжьын Іофшіэнхэр къоджэ псэупіэхэм адэт саугъэтхэм арашІылІагъэх. Ахэм краскэ арамыхыл Іэжьынэу мраморкіэ, плиткэкіэ Борисэ къызэриІуагъэмкІэ, апкІыхьагъэх. Мыгъэ саугъэт-

хэм язытет зызыщагъэгъуазэм, 3-мэ — Аскъэлэе. Очэпшые ыкІи Гъобэкъое къоджэ псэупіэхэм адэтхэм — гьэцэкіэжьын ціыкіу-шъокіухэр ящыкіагъэхэу къыхагъэщыгъ, ахэмкІэ сметэ зэхагъэуцуагъ. ТекІоныгъэм и Фонд сомэ мин 200 фэдиз къыугъоигъэу щыІ, ащ къыхахынышъ, гъэцэкІэжьынхэр ашІынхэу ары. Мы мэфэ благъэхэм ГофшІэнхэр рагъэжьэ-

Районым щыщ предпринимательхэу, чІыгулэжьхэу Хьабэхъу зэшхэу Юрэрэ Аскэррэ, Хьачмамыкъо Славик, Цундышкэ Руслъан, Ліыхъурэе Адам, Хъут Аскэр, ЛІыІэпІэ Ибрахьим, нэмыкІхэми сыд фэдэрэ лъэныкъокІи районым яшІогъэшхо къызэрэрагъэкІырэм фэшІ рэзэныгъэ гущыІэхэр Борисэ афегъазэх.

Непэрэ мафэм ехъулІзу Теуцожь районым Хэгъэгу зэошхом иветеран нэбгыри 4 щэпсэу: Пэнэжьыкъуае щыщэу Пэнэшъу Хьанахъу, ЛъэустэнхьаблэкІэ — Вера Ващенкэр, АскъэлаекІэ — Еутых Шумаф ыкІи къутырэу Петровым щыпсэурэ Андрей Ткаченкэр.

— Администрацием ыкІи къулыкъу зэфэшъхьафхэм ветеранхэр янэпльэгъу рагъэкІыхэрэп, зэрифэшъуашэу алъэплъэх, ІэпыІэгъу ящыкІагъэмэ арагъэгъоты — elo Борисэ. — Мары гъэрекІо Аскъэлае шыпсэурэ Еутых Шумафэ иунашъхьэ фызэблэтхъугь. Ащ нэмыкізу медицинэм иіофышізхэр, социальнэ ІофышІэхэр ветеранхэм адэжь кІохэзэ япсауныгъэ изытет лъэплъэх, афэсакъых. ГъэрекІо жъоныгъуакІэм и 9-м ехъулІзу нэбгыри 4-ми мини 100 зырыз яттыгъагъ, мыгъи а мурадыр тиІ.

ЖъоныгъуакІэм и 9-м ехъулІзу Іофтхьэбзэ бэкІае районым щырагъэкІокІынэу щыт. ТекІоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэу кІэлэеджакІохэм сочинениехэр атхыщтых, пчыхьэзэхахьэхэр зэхащэщтых, ахэм ветеранхэр арагъэблэгъэщтых, шІухьафтынхэр афашІыщтых.

КІАРЭ Фатим.

Адыгабзэм епхыгъэ Іофыгьохэм адэлэжьэщт

АР-м и Ліышъхьэ дэжь щыіэ Советэу адыгабзэм иІофыгьохэм адэлажьэрэм изичэзыу зэхэсыгьо мы мафэхэм щыІагъ. Ар фэгъэхьыгъагъ АР-м адыгабзэмрэ литературэмрэкіэ икіэлэегъаджэхэм яметодическэ объединение июфшіэкіэщтым. Зэхэсыгъор зэрищагъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт.

БэмышІзу зэхащэгьэ методическэ объединением пащэ фэхъугъ Адыгэ къэралыгъо университетым икІэлэегъаджэу ХьакІэмыз Мирэ. ШІэгъэнэу щытхэм яхьылІагъэу зэхэсыгъом ар къыщыгущывагъ.

Лъэпкъым икъэухъумэн, хэхъоныгъэ егъэшІыгъэныр зэкІэми апэу зэпхыгьэр бзэр ары, – къыlуагъ ащ. — Ныбжьыкlэхэм гъэсэныгъэ-пІуныгъэ тэрэз агъотынымкІэ мэхьанэшхо яІ къэралыгъом зэрихьэрэ политикэм, еджапІэм пшъэрылъэу зыфигъэуцужьырэм ыкІи унагъом исоциальнэ статус.

Джырэ тилъэхъан хэгъэгум ищыІэкІэ-псэукІэ лъэшэу зэблэхъугъэ хъугъэ, ащ фэд, ныбжьыкІэхэм ящыІэкІэ-псэукІи зэхъокІыныгъабэ фэхъугъ. Ащ елъытыгъэу, щыІэныгъэм нахь тегъэпсыхьагъэу шІэныгъэ куvxэр ядгъэгъотынхэм тыпылъ. Унагъом, еджапІэхэм (апшъэрэ еджапІэхэри ахэтэу) ныдэлъфыбзэм иІэшІугъэ, илъэшыгъэ зэхашІэу зэращытпІущт-

фэтэгъазэ.

Адыгабзэр еджапІэхэм ащязыгъэхьырэ кlэлэегъаджэхэр нахь зэпэблагъэхэу, яшІэныгъэхэр нахь куухэу, сабыйхэм яныдэлъфыбзэ шІу арагъэлъэгъуным тынаІэ тедгъэтын фае.

Ащ къыпкъырыкІызэ, АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ кІэлэегъаджэхэм апае методическэ объединениеу зэхищагьэм хэхьагьэх министерствэм, Адыгэ къэралыгьо университетым ильэпкь факультет, кІэлэегьэджэ колледжым, гуманитар шІэныгъэхэм апылъ республикэ институтым, алып ноахеалехк мехеалыныш республикэ институтым, Адыгэ Хасэм, район методобъединениехэм ялыкохэр.

КІэлэегъаджэхэм яІофшІэн нахьышІоу зэрэзэхащэщтым объединениер дэлэжьэщт. АщкІэ шІыкІэ-амалыкІэу щыІэхэр ыгъэфедэштых.

Методобъединением зы зэхэыгьо иlагь, анахьэу кlэлэегьахэм нахь игъэкІотыгъэу ты- джэхэр зыгъэгумэкІырэ Іофызэрэдэлэжьэщт амалхэм за- гъохэм такіэупчіагъ, зэдгъэ-

шІагъ. Ащ елъытыгъэу типлани зэхэдгъэуцуагъ. Объединением илъэсым 4 зэхэсыгъо иІэщт. Зызэхэтщагьэм бэ темышІагъэми, ащ хэтхэр адыгабзэм и Мафэ фэгьэхьыгьэ конференциеми, мэзаем адыгабзэмкІэ щыІэгьэ олимпиадэми чанэу ахэлэжьагьэх. Конференцием кіэлэегъаджэхэм яшіошіхэр къыщаlуагъэх. Ахэр егъэджэныр нахьышюу зэрэзэхэтщэщтым фэгъэхьыгъагъэх.

Объединением иліыкіохэр гъэтхапэм Лъэпкъ тхылъеджапІэм Анцокъо Хьаджыбэч фэгъэхьыгъэ Іэнэ хъураеу щыкІуагъэми дэгъоу хэлэжьагъэх. Ау анахь Іоф шъхьаІэу плъытэн плъэкІыщтыр объединением хэтхэм я 9-рэ классхэм адыгабзэмкІэ мыгъэ атыщт къэралыгъо ушэтыным иматериалхэр зэрагъэхьазырыгъэхэр ары. Къэралыгьо ушэтыныр зыфэдэщтым игъэнэфэн, гъэцэкІэнхэр зэрэзэхэтыщтхэр, зэрэгъэпсыгъэщтхэр, джэуапхэм уасэ зэрафэпшІыщтыр къыхахыгъ, зэхагъэуцуагъ. Мыгъэ апэрэу кІэлэеджэкІуи 148-мэ адыгабзэр атынэу щыт. Ар тигуапэ хъугъэ.

Ащ къыкІэлъыкІуагь ныдэлъфыбзэмкІэ езыгъаджэхэрэм аугьоигьэ «портфолиохэм» яуплъэкІун. Адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ кІэлэегъаджэхэм

къатыгъэ материалхэр объединением хэтхэм ауплъэкІугъэх, уасэ афашІыгъ. Джы адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ езыгъаджэхэрэм апае «Илъэсым икІэлэегъадж» зыфијорэ зэнэкъокъум изэхэщэн Іоф дашіэ.

> Адыгабзэм изэгъэшІэн къэралыгъо шэпхъакІэхэм атетэу зэхэщэгъэным техьащтых. Ащ ельытыгьэу а 1 4-рэ классхэм

апае зэхагъэуцогъэ тхылъхэр зэрауплъэкІугъэхэм фэгъэхьыгьэу зэхэсыгьом къыщыгущы агь шІзныгъзхам мехестынеІш республикэ институтым ипащэ иІэнатІэ зыгъэцэкІэрэ Нэгъой Джанщыр. Тхылъхэр лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ ауплъэкІугьэх, авторхэм адэлэжьагьэх, мытэрэзэу къыхагъэщыгъэхэм анаІэ атырарагъэдзагъ. Тхылъ--ефив дехтедь уенешфо! мех дэхэм, ахэр зэрэгьэпсыгьэхэм методобъединением хэтхэр ащагъэгъозагъэх. Экраным къытыридзэрэ нэкlубгъом нафэ къышІыщтыгъ тхылъхэр зэрэгъэпсыгъэхэр. Ахэм яхьылІагъэу яшІошІхэр къаІуагъ методобъединением хэтхэм.

Зэхэсыгъом хэлажьэхэрэм дехејилу уелајаних мехалихт къатыгъэх, зэхэгущыІэжьыгъэх.

Ащ ыуж адыгэ кІэлэегъэджэ колледжым ипащэу Къэгъэзэжь Мурат къэгущы агъ. Ублэп Іэ классхэм ашезыгъэджэштхэмфо мехеппылы уручы роф ащызышІэщт кІэлэпІухэмрэ якъэгъэхьазырынкІэ непэ гумэкІыгьоу щыІэхэм афэгьэхьыгьагь ащ ипсалъэ.

Къэгъэзэжьым къышІыгъэ докладым едэlугьэхэм гумэкlыгъошхоу алъытагъ непэ кІэлэегъэджэ колледжым ублэпІэ классхэм адыгабзэ ащязыгъэшІэщт кІэлэегъаджэхэр къызэримыгъэхьазырхэрэр. Іофыгъом изэшІохынкІэ хэкІыпІэу щыІэхэм зэдяусагъэх объединением хэтхэр. Ащ ехьылІагъэу къэгущы агъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу КІэрэщэ Андзаур, шІэныгъэлэжьхэу Бырсыр Батырбый, Хьамырзэкъо Нурет, Абрэдж Ачэрдан, общественнэ организациеу Адыгэ Хасэм ипащэу Ліымыщэкъо Рэмэзанэ, культурэмкІэ министрэм игуадзэу ШъэуапцІэкъо Аминэт, гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ министрэм игуадзэу КъэушефшеМ, едумахьм енедетер Нэдждэт ыкІи нэмыкІхэр. Бзэм имэхьанэ къэмыІэтымэ, ащкІэ сэнэхьат зэзыгьэгьоты зышІоигьоу ныбжьыкІэхэм къахэкІыщтыр макІэ. Обществэм ахэр ищык агъэхэ хъумэ, еджэщтхэри къэхъущтых.

Зэхэсыгъом къыщаІэтыгъэ ІофыгьохэмкІэ унашьохэр ашІыгъэх.

СИХЪУ Гощнагъу.

СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

ІэпыІэгъу афэхъух

ЩыІэныгъэр бэу зэхэлъ, къини гушІуагъуи цІыфыр аухьэрэп. Къыппэблагъэхэм, уилъфыгъэхэм гумэкІыгъо яІэмэ е ахэм азыфагу зэгурымы оныгъэ илъ хъумэ, гур мэкіоды, зыздэбгъэзэщтыр, узэусэщтыр умышіэу уигупшысэхэм уизакъоу уакъыфэнэ. Мыщ фэдэ чіыпіэ ифагъэм психологым иІэпыІэгъу ищыкlагъ.

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкІэ, цІыфхэм ясоциальнэ фэlo-фашіэхэр гъэцэк Ізтанка комплекснэ Гупчэу Мыекъуапэ дэтым унагьом, ным, кІэлэцІыкІугъом япхыгъэ ІофыгъохэмкІэ иотделение психологэу щэлажьэх Тыуарэ Иринэрэ Алексей Рыковымрэ. Унагъоу щыІэныгъэм чыпіэ къин ригъэуцуагъэхэм ІэпыІэгъу афэхъух, амал зэфэшъхьафхэр къызфагъэфедэхэзэ унагъор, цІыф гъэнэфагъэр зэрыфэгъэ чыпіэм икіыжынхэм, щыІэныгъэм идэхагъэ зэхарагъэшІэным пылъых ыкІи къадэхъурэр макІэп.

Мы нэбгыритІур тхьамафэм зы мэфэ хэхыгъэ Мыекъопэ ЗАГС-м щэІэх, зэгокІыжьынхэу изыхъухьэгъэ зэшъхьэгъусэхэм гущыІэгъу афэхъух. Психологическэ ІэпыІэгьоу ахэм арагьэгьотырэм ишІуагъэкІэ зэшъхьэгъусэхэм ащыщхэм яунагъо къагъэнэныр, ясабыйхэр зэдапІунхэр нахь тэрэзэу къыхахы.

(Тикорр.).



• ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

«Ислъамыем» илъэгапіэхэр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыІо-къэшъокІо ансамблэу «Исльамыем» ипчыхьэзэхахьэ тыгьуасэ филармонием щыкІуагъ. Ащ фэгьэхьыгьэ зэгукгэу республикэ гьэзетхэм яунэ щызэхащагьэр Адыгеим культурэмкІэ иминистрэу Къулэ Мыхьамэт пэублэ гущыІэкІэ къызэІуихыгъ.

«Ислъамыем» Урысыем и Правительствэ ишІухьафтын къыфагъэшъошагъ. Тыркуем, Израиль, Польшэм, Италием, Сирием, Иорданием, Англием, Урысыем икъалэхэм концертхэр къащитыгъэх. Олимпиадэ джэгунхэу Лондон, Шъачэ ащыкІуагъэхэм якультурнэ Іофтхьабзэхэм ахэлэжьагъ. «Ислъамыер» дунаим щыціэрыіу, Адыгэ Республикэм щытхъур къы-

Художественнэ пащэу, Урысыем, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан пэсэрэ адыгэ орэдхэм псэ къапигъэкІэжьызэ, лъэпкъ искусствэм хэхъоныгъэу ригъэшІырэм культурэмкІэ министрэм игуадзэу ШъэуапцІэкъо Аминэт иеплъыкІэхэр къыриІоліагъэх. «Ислъамыем» фэдэ творческэ куп дунаим темытэу А. ШъэуапцІэкъом ылъытагъ. ЩыІэх ансамблэхэр орэди къаюу, къашъохэу. «Ислъамыер» ащ фэдэ купхэм зэратекІырэр фольклорым къыхихызэ, музыкальнэ произведение инхэр цІыфхэм алъигъэІэсын зэрилъэкІырэр ары.

Иорданием «Ислъамыер» зырагъэблагъэм, хэгъэгум имэфэкІ-

хэм ахэлэжьагь. ШъэуапцІэкъо Аминэт ансамблэм игъусагъ, тиартистхэм искусствэм ІэпэІэсэныгьэу къыщагьэльэгьуагьэм щыгъуаз.

Творчествэм «Ислъамыер» зэрэпыльым, произведениехэр орэдыІохэм къызэраІохэрэм, музыкантхэм яшІэныгьэ хагьэхъонымкІэ композиторэу А. Нэхаир артистхэм ательытагьэу зэрэусэрэм, нэмыкіхэм къатегущыіагъэх.

ОрэдыІохэу ХъокІо Сусанэрэ Агъыржьэнэкъо Саныетрэ журналистхэм яупчІэхэм джэуап зэгъэкІугъэхэр къаратыжьыгъэх. Кадрэхэм ягъэхьазырын, «Ислъамыем» иконцертхэм язэхэщэн, фэшъхьафхэм атегущыІагъэх. ХъокІо Сусанэ «Гощэгъэгъым игъыбзэ», рапсодиеу «Хьагъэуджым изэфакlo» иеплъыкlэхэр къариІолІагъ. Композиторэу Нэхэе Аслъан джыри произведениеу икъэлэмыпэ къычІэкІыщтхэр ирепертуар хигъахьэхэ шІоигъу.

Зиушъомбгъуным фэхьазыр

«Ислъамыер» зы чІыпІэ итырэ ансамблэхэм ащыщэп, кІэм лъэхъу. Ижъырэ орэдхэр, музыкальнэ произведениехэр зэгъэфагъэхэу ціыфхэм алъегъэіэсых. Ащ дакІоу, Адыгеим икомпозиторхэу Тхьабысымэ Умар, Натхъо Джанхъот, Андзэрэкъо Чеслав, Сихъу Рэмэзан, Гъонэжьыкъо Аскэр, нэмыкіхэм аусыгъэхэр къыіощтых. Ансамблэм зиушъомбгъущт, орэдыюхэм япчъагъэ хагъэхъощт. Ащ М. Къулэмрэ А. Нэхаимрэ къытегущы агъэх.

Илъэс 25-рэ «Ислъамыер» зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ концертэу тыгъуасэ республикэм и Къэра- хэлэжьагъэхэр.

лыгъо филармоние щыкІуагъэм Темыр Кавказым, Къыблэ шъолъырым, ІэкІыб хэгъэгухэм къарыкІыгъэхэр еплъыгъэх. Ансамблэм фильмэу тырахырэм Ерэкъо Бишер Іоф дешІэ. Ащ зэхахьэм къызэрэщиГуагъэу, лъэпкъ искусствэм ибаиныгъэ цІыфхэм нахьышІоу алъыгъэІэсыгъэнымкІэ амалышІухэр щыІэх.

Зэфэхьысыжь концертыр Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэси фэгъэхьыгъагъ. Ти ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан, Правительствэмрэ Парламентымрэ «Ислъамыем» ІэпыІэгъу къызэрэфэхъухэрэм А. Нэхаир къытегущы агъ. Лъэпкъ искусствэр нахь лъагэу Іэтыгъэным тапэкіи пылъыщт.

«Ислъамыер» тэгьэльапІэ, щытхъоу къыхьырэм республикэм ыціэ лъагэу дунаим щеіэты.

Сурэтым итхэр: пресс-зэlукіэм





Инэм ибатыр

Европэм атлетикэ онтэгъумкІэ изэнэкъокъу Норвегием щыкІуагь. ПсэупІзу Инэм щагъэсэгъэ Родион Бочковым рывокым дышъэ медалыр къыщихьыгъ.

Адыгеим ибатыр кг 105-рэ къэзыщэчырэмэ якуп хэтыгъ. ШыкІзу рывокым иІэпэІэсэныгъэ зыщеушэтым кг 182-рэ къыІэтыгъ, дышъэ медалыр къыфагъэшъошагъ. Толчокым кг 216-рэ къыщиІэтыгъ. ТІоштэгъур зызэфахьысыжьым, япліэнэрэ чіыпіэр Р. Бочковым къыдихыгъ.

Инэм щапІугьэ батырыр тренер-кіэлэегъаджэу, спортымкіэ дунэе класс зиІэ мастерэу Ро-_ман Козаковым егъасэ.

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

Къыхьыгъэми, тыщытхъурэп



«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Астрахань» Астрахан Мэлылъфэгъум и 18-м Мыекъуапэ щызэдешІагъэх. Зезыщагьэхэр: П. Кукулян, В. Бочков — Шъачэ, А. Шрамко Шытхьал.

«Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Абазэ, Мыкъо Мурат, Поликутин, Ахмедханов, Туаев, Датхъужъ (Мэщыкъу, 46), Къэжьар (Маренич, 82), Джамилов, Кавтарадзе (Быдэ, 85), Делэкъу (Такълый, 58).

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Къэжьар — 14, Делэкъу — 57.

«Зэкъошныгъэр» бэрэ ыпэкІэ илъыщтыгъ. Нэбгыритlумэ alэкlэкІи, метрэ 17 фэдизкІэ къэлапчъэм пэчыжьэу Къэжьарэ Назир хъагъэм Іэгуаор ридзагъ. Ризван Ахмедхановыр джабгъу лъэныкъомкІэ ухъумакІохэм къащыпхырыкІыгъ. Къэлапчъэм пэблагъэу Іэгуаор ащ къызетым, Делэкъо Аскэр псынкізу хэкіыпізшіу къыгьотыгь, хъагьэм шъхьэкІэ Іэгуаор ридзагъ, пчъагъэр 2:0 хъугъэ.

Тикъэлэпчъэlутэу Б. Шэуджэным Іофшіэныбэ иіагьэп, хъагьэм Іэгуаор рагъэфэнэу командитІуми амалышІухэр яІагьэх.

Пресс-зэјукјэр

«Астрахань» итренер шъхьаlэу Сергей Гуньком къызэриІуагьэу, командэр икІэрыкІэу заугьоижьыгъэр мазэ хъугъэп, ешІэгъухэм афэхьазырэп. ХьакІэхэр дэеу ешІагьэхэу ыльытагь. «Зэкьошныгъэм» итренер шъхьаІэу Чэгъэдыу Бибэрт къыхигъэщыгъэр тифутболистхэм нахьыбэкІэ зэращыгугъырэр ары.

«Зэкъошныгъэм» изичэзыу ешІэгъу мэлылъфэгъум и 25-м Краснодар щыкІощт.

Сурэтым итыр: Делэкъо Аскэр «Астрахань» икъэлапчъэ Іэгуаор дедзэ.

Нэкіубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыісэурэ тильэпкьэгьухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмк Гэ ык Іи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000. къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 5063 Индексхэр 52161 52162 Зак. 183

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр ЖакІэмыкъо Аминэт